

DIARIENUMMER: KS 9/2022 942
FASTSTÄLLD: KF § 235/2022-12-12
VERSION:
SENAST REVIDERAD:
GILTIG TILL:
DOKUMENTANSVAR: Ekonomichef

Budget- och verksamhetsplan 2023–2025 för Herrljunga kommun

HERRLJUNGA KOMMUN

Växtkraft 10 000

Innehållsförteckning

Inledning	3
Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	3
Förvaltningsberättelse	5
Samhällsekonomisk utveckling.....	5
Befolkningsutveckling	7
Utveckling i åldersgrupper – Trendbaserad prognos	8
Utveckling i åldersgrupper – Byggbaserad prognos	9
Planeringsförutsättningar	9
Vision och övergripande mål.....	11
Ekonomisk analys.....	13
Ekonomisk budget.....	18
Resultaträkning	18
Balansräkning	19
Kassaflödesanalys	20
Investeringsbudget	21
Nämndernas kommunbidrag.....	23
Gemensamma kostnader/intäkter.....	24
Nämndernas verksamhet.....	25
Kommunfullmäktige, valnämnd, revision och krisledningsnämnd.....	25
Kommunstyrelsen	26
Bildningsnämnd.....	31
Socialnämnd	37
Teknisk nämnd	44
Bygg och miljönämnd.....	49
Bilaga 1	54

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Att få verka och jobba politiskt i Herrljunga kommun är fantastiskt, att få vara ordförande för en kommun som har framtidstro och visioner är oerhört inspirerande. Samarbete är det som leder till framgång, vi har flera tydliga exempel på det.

Vi har fått fart på planarbetet i kommunen vilket ger oss möjlighet att bygga bostäder. Mark i nära anslutning till järnvägsstationen har köpts in för framtida bostadsbyggande.

Vi tror att de som söker någonstans att bo och

leva ser fördelar med vår kommun, och att även de som bor här ser möjlighet att utvecklas och få ett rikt liv. Planläggning av verksamhetsmark har påbörjats och mark för samma ändamål har köpts in. Det måste finnas förutsättningar för de som vill ha sin verksamhet i kommunen att växa.

Byggnationen av nya Hagen flyter på enligt plan och i skrivande stund är snickarna i full gång med lägenheterna och målare och mattläggare kommer efter med sina moment, innergårdsarbete är också i gång både med plattläggning och kantstensättning.

Vi ser fram mot byggstart på Lyckan som är planerad till vecka 6 2023. Planerade byggnation av bostadsrätter och försäljningen har mottagits på ett positivt sätt, så väl att företaget planerar en andra etapp. Planer finns av en annan aktör att starta en byggnation av hyresrätter i området.

Ett tiotal tomter på Horsby två är sålda, flera är bokade och bostadsbebyggelsen har startat. En viss försiktighet har kunnat skönjas i det fortsatta intresset vilket säkert kan härröras till den oro vi kan se just nu, inte minst ekonomiskt. Vi har dock lärt oss att ha byggklara tomter klar när konjunkturen vänder kan vara ytterst fördelaktigt.

Att utvecklas är enda vägen att inte avvecklas. Att vi går mot ekonomisk lågkonjunktur är säkert, men vi får inte glömma att det kommer en högkonjunktur igen. Det gäller att se framåt. En stor betydelse för Herrljunga som alltid är vår järnväg som ökar i betydelse då det gäller ett klimatsmart sätt att pendla och resa. Vi ser också ett ökande intresse för godstrafiken på järnvägen. Det känns därför bra att vår kommun aktivt har jobbat för att stärka samarbetet mellan kommuner utefter Västra stambanan, men vi får för den skull inte glömma sträckningen mot Borås och Uddevalla inte minst gällande pendlingsmöjligheterna.

Kommunstyrelsens ordförande Gunnar Andersson

Vårt arbete gällande våldspreventivt arbete är i gång och har väckt stort intresse både i och utanför vår kommun. Arbetet kommer att sträcka sig över ett flertal år och kräver uthållighet, jag är övertygad om att det kommer att stärka tryggheten i vår kommun.

Vi har under året startat upp en digitaliseringsgruppering som kommer att fokusera på våra medborgare och verksamhetens behov av automatisering och att arbeta smartare. Vi vet alla att vi behöver göra mer för mindre. Vi behöver underlätta för vår personal så att vi kan lösgöra händer och fötter, det kan vi göra med ny teknik och nya processer. Under våren har vi utvecklat en bygglovstjänst som både hjälper medborgarna att på ett smidigt sätt ansöka om bygglov men samtidigt underlättar för bygglovshandläggaren i sitt arbete. Detta resulterade i att vi blev nominerade till den prestigefyllda e-Diamond awards på e-förvaltningsdagarna.

Att leta samarbetspartners är lika viktigt som tidigare och att byta erfarenheter samt dela med sig kommuner i mellan. Har sagt det tidigare men det är värt att upprepas; vi har ett gott och etablerat samarbetet med Vårgårda som vi vill fortsätta utveckla. Men vi bör tillsammans eller var för sig också söka andra möjligheter. I dagens samhälle där avstånden får mindre betydelse och den digitala tekniken ger oss större utrymme att söka samarbeten utan att geografien begränsar oss.

Herrljunga kommun har ett fantastiskt bra och livaktigt näringsliv som placerar sig på sjunde plats i svensk näringslivsranking av landets tvåhundra nittio kommuner. Med ett gott näringslivsklimat är det mycket lättare att utveckla och upprätthålla en bra välfärd. Som kommunstyrelsens ordförande ser jag ett stort antal utmaningar men också möjligheter. Att känna att jag har ett stort antal lojala och engagerade medarbetare som arbetar för en kommun som vi kan vara stolta över både nu och i framtiden, ger styrka.

Slutar som jag började. Att få leda det arbetet känns fantastiskt, tillsammans lyckas vi.

Gunnar Andersson (M)

Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Samhällsekonomisk utveckling

Innehållet i detta avsnitt är hämtat från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) cirkulär 22:28 daterat 2022-08-25

Prognos för konjunkturutveckling

Den svenska ekonomin bromsar in under 2022. Den höga inflationen och stigande räntorna slår alltmer mot investeringar och hushållens konsumtion i Sverige 2022–2023. Mindre optimistiska hushåll och företag leder till att investeringar skjuts på framtiden eller att investeringarna helt uteblir. Den höga inflationen påverkar alla sektorer och urholkar köpkraften, ekonomin växer svagare än trend 2022–2023 och resursutnyttjandet minskar. Efterfrågan bedöms dock ta fart igen i slutet av 2023.

Arbetsmarknaden är fortsatt relativt stark liksom orderläget för flera branscher. SKR förutser en svag produktionsökningstakt som kommer att dämpa efterfrågan på arbetskraft, men dämpningen sker med viss eftersläpning. Sysselsättningsgraden börjar vända ner nästa år, men en växande befolkning i arbetsför ålder gör att antalet sysselsatta personer ökar. Konjunkturavmattningen kommer alltså med tiden att synas på arbetsmarknaden. SKR bedömer att företag kommer att vilja behålla personal så länge som möjligt, när det råder så stor brist på arbetskraft med efterfrågad kompetens. Att sysselsättningen inom offentlig sektor inte antas vända ner, såsom i näringslivet, blir en annan motverkande kraft till konjunkturedgången.

Inflationen var vid årets början 4 procent och uppgick i juni till 8,5 procent, och 8 procent i juli. Bakom uppgången i år ligger framför allt prishöjningarna på livsmedel och fortsatt höga energipriser (el och drivmedel). Även de högre boräntorna har börjat påverka inflationen uppåt. En fortsatt hög inflation i vår omvärld, liksom en svag svensk krona, talar för att hög importinflation består en tid.

SKR:s prognos är att resursutnyttjandet viker under prognosåren 2022 och 2023 och vi går in i en lågkonjunktur. Analysen av samhälls ekonomin under kalkylåren 2024 och 2025 baseras på ett antagande att ekonomin går mot ett balanserat resursutnyttjande. Efter lågkonjunkturen 2023 antas en följande konjunkturuppgång åren därefter.

Procentuell förändring om inte annat anges

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
BNP*	-2,4	5,0	2,1	1,0	2,2	2,5
Sysselsättning, timmar*	-3,8	2,2	1,2	1,1	1,4	1,6
Relativ arbetslöshet, procent	8,5	8,8	7,7	7,9	8,0	7,8
Timlön, Nationalräkenskaperna	4,8	3,5	4,3	2,8	3,0	3,1
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,1	2,6	2,8	3,1	3,3	3,4
Inflation, KPIF	0,5	2,4	7,1	4,5	2,2	2,0
Inflation, KPI	0,5	2,2	7,7	6,6	2,6	2,0
Befolkning, 15–74 år	0,4	0,0	0,4	0,6	0,5	0,5

*Kalenderkorrigerat.

Källa Statistiska Centralbyrån och Sveriges Kommuner och Regioner

Skatteunderlagets ökningstakt

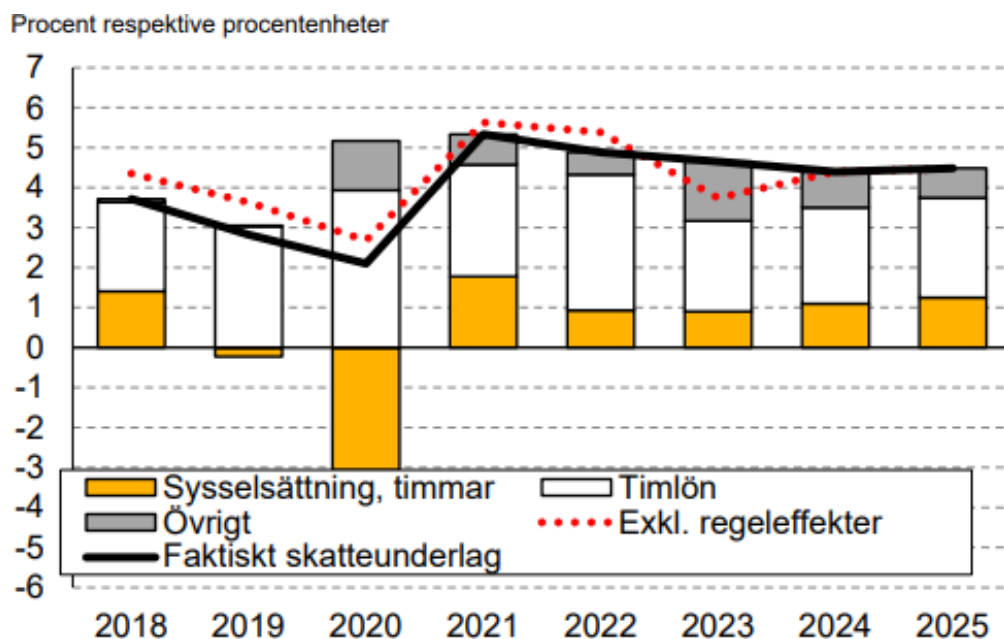
Skatteunderlagets nominella utveckling under 2022 bedöms att bli starkt främst på grund av en stark återhämtning av lönesumman. Året innan utvecklades löneinkomsterna svagare men motverkades av olika krisåtgärder som höll uppe skatteunderlaget.

Den nominella utvecklingen innebär att ingen hänsyn har tagits till inflationens effekter. När skatteunderlagets utveckling tar hänsyn till inflation blir ökningstakten en annan. I reala termer är utvecklingen en annan och det innebär att kommunen har sämre köpkraft för skattemedel under 2023 och 2024.

För åren 2022—2025 ökar det underliggande skatteunderlaget i nominella termer med 4,6 procent i genomsnitt. Trendtillväxten de 10 senaste åren för det underliggande skatteunderlaget är 4,2 procent i genomsnitt. SKR:s bedömning är att de höjda garantipensionerna lyfter skatteunderlaget under hela perioden. Detta sker dels genom beslutet att höja pensionsnivån från augusti 2022 och dels genom en hög inflation 2022 och 2023. Den höga inflationen lyfter prisbasbeloppen 2023 och 2024, vilket garantipensionerna är kopplade till.

Skatteunderlagets utveckling blir en annan när hänsyn tas till inflationens effekter. I reala termer förväntas skatteunderlaget växa med 0,9 procent per år 2022–2025, att jämföra med de senaste tio årens genomsnitt på 1,7 procent. Det är en real nedväxling med 0,8 procentenhet, nästan en halvering. Trots den nominella uppväxlingen urholkas alltså kommunens köpkraft. Under 2023 faller köpkraften med nästan 2 procent, jämfört med året innan.

Diagrammet nedan visar skatteunderlagstillväxt och dess komponenter och är hämtad från SKR:s cirkulär 22:28.

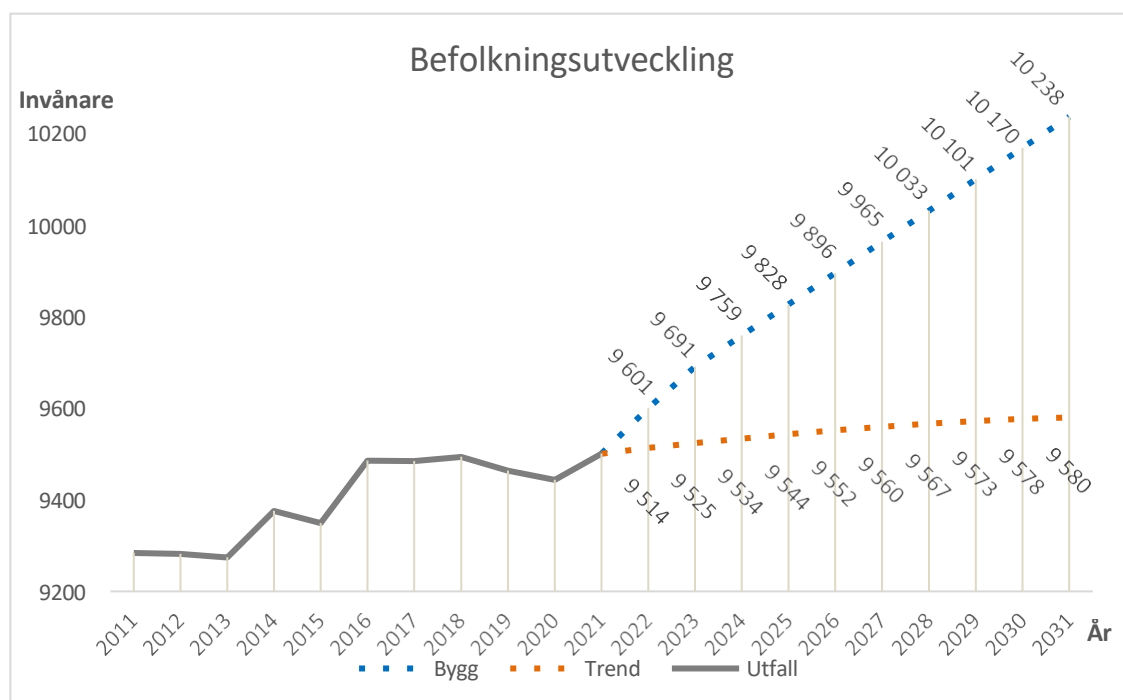

Källa: Sveriges Kommuner och Regioner

Befolkningsutveckling

Under den senaste tioårsperioden har kommunen haft en positiv befolkningstillväxt där antalet invånare ökat med totalt 271 personer (2011-2021). Befolkningen i Herrljunga uppgick den 31 december 2021 till 9 501 personer. Det är en ökning av invånarantalet med 57 personer jämfört med 2020 (9 444).

Enligt Statisticon:s långtidsprognos, daterad 2 mars 2022, finns det två uppskattningar för hur befolkningen i Herrljunga kommun kommer öka till 2031. En prognos är trendbaserad och uppskattar i snitt en ökning om 8 personer per år. Beräknat antal personer per 2031 för den trendbaserade prognosen är 9 580 personer vilket motsvarar en ökning om 0,8% mot antalet personer 2021. Den andra prognosen är baserad på byggnationen i Herrljunga, och denna uppskattar i snitt en ökning om 74 personer per år. För den byggbaserade prognosen är beräknat antal personer år 2031 10 238, eller en ökning om 7,8% jämfört med utfallet 2021.

Diagrammet visar befolkningsutvecklingen i Herrljunga kommun - Statisticon:s långtidsprognos.

Befolkningsprognoserna spår möjlighet till stora förändringar i Herrljunga kommuns befolkningsstruktur. Den grå linjen visar utfallet mellan åren 2011-2021, den blå linjen visar den byggbaserade prognosen mellan åren 2022-2031, och linjen som är orange visar den trendbaserade prognosen 2022-2031. Totalt visar den trendbaserade prognosen att Herrljunga kommun ökar befolkningen under 2023–2025 med 18 personer. Den byggbaserade prognosen visar en utveckling om 137 personer mellan 2023-2025.

Utveckling i åldersgrupper - Trendbaserad prognos

Ålder / År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Procent 2022-2031
0-5	586	556	549	553	552	549	536	538	542	546	550	-6,1%
6-9	443	453	433	413	406	386	395	400	400	395	383	-13,5%
10-12	337	351	365	349	338	340	332	321	300	299	315	-6,6%
13-15	323	319	298	330	342	355	340	330	332	324	315	-2,5%
16-18	284	287	321	314	309	292	320	330	340	327	318	12,1%
19-24	589	590	577	558	567	581	564	560	562	575	578	-1,9%
25-44	2 120	2 139	2 168	2 209	2 208	2 230	2 236	2 235	2 233	2 236	2 226	5,0%
45-64	2 446	2 416	2 395	2 369	2 355	2 330	2 327	2 312	2 288	2 262	2 262	-7,5%
65-79	1 773	1 779	1 773	1 752	1 741	1 735	1 728	1 728	1 733	1 755	1 750	-1,3%
80-100	600	624	646	688	725	755	783	813	845	858	884	47,3%
Totalt	9 501	9 514	9 525	9 534	9 544	9 552	9 560	9 567	9 573	9 578	9 580	0,8%

Diagrammet visar befolkningsutvecklingen i Herrljunga kommun per åldersgrupp – Statisticon:s trendbaserade långtidsprognos.

Prognosen för tioårsperioden (2021–2031) i den trendbaserade prognosen visar en minskning främst i åldersgruppen 6-9, om -13,5%. En ökning syns även i åldersgruppen 16-18 år, om 12,1%. Den största förändringen sker dock i åldersgruppen 80-100 med en utveckling om 47,3% mellan åren 2021 och 2031. Totalt i åldrarna 0 till 18 sker en minskning om -4,7%, i åldrarna 19-64 en minskning om -1,7% och åldrarna 65-100 en ökning om 11%. Om utfallet

blir enligt prognos ser kommunen stora utmaningar i ökade kostnader särskilt för de äldre åldrarna och ett svagare skatteunderlag.

Utveckling i åldersgrupper – Byggbaserad prognos

Ålder / År	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Procent t 2022-2031
0-5	586	565	565	576	582	584	578	586	595	606	615	5,0%
6-9	443	457	442	424	421	403	416	425	429	429	420	-5,2%
10-12	337	353	370	355	347	351	346	337	318	319	338	0,3%
13-15	323	320	301	335	349	363	351	344	347	342	335	3,8%
16-18	284	289	325	319	315	300	330	342	354	344	337	18,7%
19-24	589	605	602	589	601	620	605	605	611	628	635	7,9%
25-44	2 120	2 174	2 234	2 299	2 321	2 367	2 396	2 417	2 437	2 461	2 472	16,6%
45-64	2 446	2 428	2 419	2 404	2 400	2 386	2 394	2 391	2 379	2 366	2 380	-2,7%
65-79	1 773	1 785	1 785	1 769	1 762	1 761	1 759	1 765	1 776	1 805	1 806	1,9%
80-100	600	625	648	691	729	760	790	822	856	871	899	49,8%
Totalt	9 501	9 601	9 691	9 759	9 828	9 896	9 965	10 033	10 101	10 170	10 238	7,8%

Diagrammet visar befolkningsutvecklingen i Herrljunga kommun per åldersgrupp – Statisticon:s byggbaserade långtidsprognos.

Prognosen för tioårsperioden (2021–2031) i den byggbaserade prognosen visar en ökning i åldersgruppen 16-18 år, om 18,7%. Även åldersgruppen 25-44 ökar märkbart, med 16,6%. Den största förändringen sker i åldersgruppen 80-100 med en utveckling om 49,8%. Totalt i åldrarna 0 till 18 sker en ökning om 3,7%, i åldrarna 19-64 en ökning om 6,4% och åldrarna 65-100 en ökning om 14%. Likt den trendbaserade prognosen skulle även ett utfall enligt den byggbaserade prognosen skapa stora utmaningar i ökade kostnader särskilt för de äldre åldrarna och ett svagare skatteunderlag.

Planeringsförutsättningar

Skattesatsen

Den kommunala skattesatsen för Herrljunga kommun uppgår för 2023 till 21,94 procent vilket är oförändrat jämfört med 2022.

Skatteintäkter

Skatteintäkter för åren 2023 - 2025 är baserad på SKR:s skatteprognos (publicerad oktober 2022). SKR:s modellverktyg för Skatter och generella statsbidrag har använts vid beräkning av intäkterna. Förvaltningen har gjort ett antagande om att Herrljunga kommun kommer att ha oförändrat invånarantal under 2022 för att därefter öka befolkningen med 25 personer per år under de kommande tre åren, med utgångspunkt från befolkningsmängd 1/11 2021.

Den 1 november 2021 uppgick Herrljunga kommuns invånarantal till 9 510 personer. Med utgångspunkt från detta har antagande gjorts att befolkningen den

1/11 2022 är 9 510 personer

1/11 2023 är 9 535 personer

1/11 2024 är 9 560 personer.

Den 30/6 2022 visar statistik från SCB att befolkningen är 9 492 personer, vilket är en minskning med nio personer på åtta månader. För att nå målet om 9 510 kommuninvånare behöver nettoinflyttningen öka med 9 invånare för att nå budget i balans.

PKV (prisindex kommunal verksamhet)

Kommunbidraget exklusive personalkostnader har räknats upp med 5,1 procent för prisökningar internhandel och 5,0 procent för externa prisökningar.

Löneökning

I budgeten ligger en central lönepott för 2023 som är beräknad på den samlade lönekostnaden. Uppräkningen är beslutat till 3,1 procent.

Internränta

SKR föreslår att internräntan för 2023 ska vara 1,25 procent. Internräntan höjs från 1,0 procent år 2022 till 1,25 procent 2023.

Avskrivnings- och kapitalkostnader

Beräkningarna baseras på investeringsutfallet 2021, budgeterade investeringar 2022, förslag till ombudgeteringar från 2021 till 2022 och det investeringsförslag som förvaltningen tagit fram för åren 2023 - 2025.

Komponentavskrivningar

I budget för 2023 - 2025 har hänsyn tagits till gällande regelverk för komponentavskrivningar.

Personalomkostnadspålägg (PO)

PO-pålägget för 2023–2025 är beräknat till 42,75 procent av den budgeterade lönesumman 2023, vilket är en ökning med 3,58 procentenheter. I PO-pålägget ingår arbetsgivaravgifter enligt lag som är 31,42 procent av lönesumman och avtalspensionerna som beräknas uppgå till 11,34 procent och är en ökning med 3 procent jämfört med år 2022. Anledningen till ökningen av avtalspensioner är dels höjda premier i det nya pensionsavtal som ska tillämpas från och med 1 januari 2023 dels på grund av kraftigt ökat prisbasbelopp och andra faktorer som leder till högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen.

Vision och övergripande mål

Figur 1 Bild på blommande lönn.

Herrljunga kommuns mål- och visionsarbete

Kommunens målstyrning är i förändring, där nya mål och fokusområden är framtagna utifrån gemensamt identifierade utmaningar och möjligheter. Detta innebär att kommunstyrelseförvaltningen har ett särskilt uppdrag kring process och ledning av arbetet gällande analys och uppföljning under året. Prioriterade områden för kommunledning är att skapa förutsättningar för en hållbar tillväxt i hela kommunen. En befolkningsökning är tillsammans med ett bra näringslivsklimat en nödvändighet för att möta framtidens utmaningar.

Fokusområden och kommunövergripande mål 2023

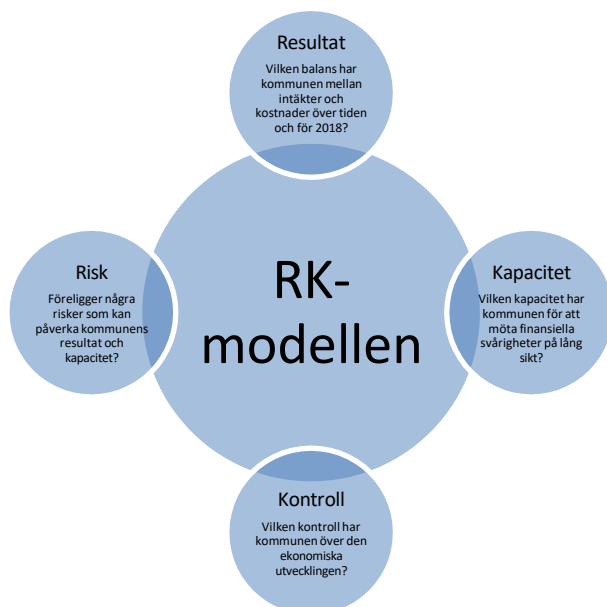
Under 2020 gjordes en översyn av kommunens övergripande mål. I det här arbetet var kommunens presidier och kommunledningsgrupp representerade. Tre övergripande fokusområden med sikte på Växtkraft 10 000 identifierades och tre kommunövergripande mål per fokusområde formulerades, sammanlagt nio mål. Nämnder och förvaltningar har utifrån dessa mål utvecklat och gemensamt tagit fram nämndsmål som alla bidrar till de kommunövergripande målen. Nämndsmål och målindikatorer kopplade till dessa, hanteras och beslutas i respektive nämnds budget och verksamhetsplan.

Växtkraft 10 000

Fokusområde	En hållbar och inkluderande kommun	En välkomnande och attraktiv kommun	En utvecklande kommun
	Vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Hållbarhetsbegreppet genomsyrar alla beslut och aktiviteter.	Vi arbetar för en trygg och stimulerande miljö med medborgare, företagande och besökare i fokus. En småstadsidyll nära storstad och fritid, du är i centrum!	Vi skapar infrastrukturer i framkant, och tillsammans uppnår vi tillväxt genom nytänkande
Kommun-övergripande mål	<ol style="list-style-type: none"> 1. Herrljunga ska ta miljöansvar och effektivt hushålla med naturens resurser, nu och i framtiden. 2. Herrljunga kommun ska ha en god ekonomisk hushållning. 3. Herrljunga kommun ska ha socialt hållbara verksamheter som främjar trygghet, inkludering och jämställdhet. 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Att aktivt marknadsföra och lyfta fram Herrljunga kommuns goda egenskaper och företagande. 5. Herrljunga kommun är en trygg plats att besöka, och leva och verka i. 6. Herrljunga kommun främjar samarbete i hela kommunen. 	<ol style="list-style-type: none"> 7. Oavsett ålder ges möjlighet till livslångt lärande och god livskvalitet. 8. Herrljunga kommun främjar ett aktivt och starkt lokalt näringsliv 9. Herrljunga kommun ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Ekonomisk analys

Utifrån perioden 2023–2025 års budgeterade resultat- och balansräkning samt investeringsbudget lämnas här en kortfattad ekonomisk analys, vilken utgår från fyra ekonomiska perspektiv enligt bilden nedan.

Figuren beskriver RK-modellen.

Inledning ekonomisk analys

Under de senaste åren har budgetföljsamheten för både kommunen i sin helhet men även för nämnderna förbättrats. Årsresultaten har kunnat stärkas, självfinansieringsgraden på investeringar ökat och soliditeten har stärkts. Med andra ord har de finansiella mål som kommunfullmäktige antagit i stor utsträckning kunnat infrias, vilket är viktigt för att Herrljunga kommun ska kunna leva upp till målsättningen om ”God ekonomisk hushållning”.

För budgetperioden 2023–2025 kommer inte alla finansiella mål att uppnås. Kommunen har fortfarande en hög ambition i investeringsbudgeten, vilket skapar ett glapp mellan budgeterade investeringsutgifter och årens resultat och avskrivningar. Målet om att långsiktigt nå 70 procent självfinansiering kan därför inte uppnås under kommande budgetperiod.

Herrljunga kommun har inför 2019 valt att lägga in ansvarsförbindelsen för pensioner i balansräkningen, vilket medför att det egna kapitalet minskar med skuldens storlek. Soliditetsmålet i samband med införandet minskas från drygt 70 procent till drygt 35 procent. Införandet av pensionsskulden tillsammans med höga investeringsnivåer har bidragit till det lägre soliditetsmålet. Målet om minst 35 procents soliditet kan komma ändå att kunna uppnås på grund av de goda resultaten de senaste åren.

Den kommande budgetperioden har ett genomsnittligt resultat på 0,6 procent i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag. Det innebär att kommunen inte kommer att ha en

budget i balans. Det låga resultatet är en effekt av hög inflation, högre räntekostnader och nya bestämmelser i tjänstepensionsavtalet.

Sammantaget kan det konstateras att budgeten för 2023 – 2025 är en budget med utmaningar på grund av den förhållandevis låga befolkningsutvecklingen. Befolkningsprognosen pekar på en allt äldre befolkning och därmed också på sikt ökade vårdbehov samt en ökning inom kategorin 13–18 år. Skatteintäkterna kommer under den kommande treårsperioden att ha en lägre utvecklingstakt än kostnaderna. Demografiförändringen tillsammans med en fortsatt hög ambitionsnivå i investeringar kommer att utmana de finansiella målen. Framöver kommer driften att påverkas av den höga inflationen och högre kapital- och personalkostnader. Åtgärder och effektiviseringar i verksamheterna kommer att ligga i fokus under de kommande åren.

God ekonomisk hushållning

I Kommunallagen 11 kap 1§ anges att ”Kommuner och landsting ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i 10 kap. 2–6 §§. Fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller landstinget.” Att hushålla med begränsade resurser är viktigt utifrån synsättet att varje generation själv skall bära sina egna kostnader.

En viktig förutsättning är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Den långsiktiga ekonomiska målsättningen är att kommunens resultat under åren ska uppgå till minst 2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Infrias detta mål ger det goda förutsättningar för egenfinansiering av investeringar samt finansiering av framtida pensionskostnader.

Resultat

Resultatutveckling

Resultatutvecklingen under den senaste treårsperioden 2019—2021, visar ett genomsnittligt resultat på 3,56 procent och prognostiserat resultat för år 2022 uppgår till 3,86 procent. De relativt höga resultaten beror på högre skatteintäkter och generella bidrag främst beroende på extra tillskott från staten och att den förväntade lågkonjunkturen år 2020 stannade av under pandemiåren 2020—2022.

Resultatutveckling	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Resultat mnkr	11,2	27,9	14,2	0,0	1,6	10,5
Resultat/skatter & statsbidrag i procent	2,0	4,7	2,3	0,0	0,2	1,6

Tabell 1: Resultatutveckling

Budget och planperioden 2023 – 2024 visar på ett lågt resultat. Det låga resultatet är en effekt av hög inflation, högre räntekostnader och nya bestämmelser i tjänstepensionsavtalet. År 2025 kommer kommunen att klara en budget med ett positivt resultat då SKR:s analys av samhällsekonomin under kalkylåren 2024 och 2025 baseras på ett antagande att ekonomin går mot ett balanserat resursutnyttjande.

Andel av skatteintäkter

En grundläggande förutsättning för att uppnå balans i ekonomin och nå god ekonomisk hushållning är att intäkterna är större än kostnaderna. Tabellen nedan visar att kommunen under de senaste åren har haft en lägre utveckling i nettokostnader i förhållande skatteintäkter och generella statsbidrags utveckling. En orsak till detta är statsbidrag som kommunen fått i samband med Coronapandemin.

Under budget och planperioden kommer kommunen inte att uppnå en budget i balans, orsaken presenteras under kapitlet resultatutveckling.

Förändring i procent	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Nettokostnader inkl kapitalkostnader	2,3	3,2	4,5	6,7	3,7	1,9
Skatter & generella statsbidrag	4,7	3,8	2,0	4,3	4,0	3,2

Tabell 2: Årlig förändring av verksamhetens nettokostnader respektive skatteintäkter och generella statsbidrag uttryckt i procent.

Förändring nettokostnader och skatter&generella bidrag 2022, är förändring jämfört med bokslut 2021

Ett mått på att uppnå budget i balans är driftkostnadsandel. Nyckeltalet speglar hur stor del av skatteintäkter och generella statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. Det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar eller sparande.

Verksamhetens nettokostnader har de tre senaste åren visat på god ekonomisk hushållning, då kostnaderna har varit på relativt låg nivå i förhållande till skatter och generella bidrag. För budget och planperioden kommer kommunen inte nå upp till god ekonomisk hushållning åren 2023 och 2024 då driftkostnadsandelen av skatteintäkter och generellas statsbidrag uppgår till knappt 100 procent.

Avskrivningarna i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag ökar under budget och planperioden. Den negativa förändringen i avskrivningskostnaderna beror på att kommunens investeringsutgifter haft en snabbare ökningstakt i procent än vad som gäller för skatteintäkter och generella statsbidrag. Stora investeringsåtaganden kommer succesivt att minska det finansiella utrymmet för verksamhetens nettokostnader.

Driftkostnadsandel %	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Nettokostnad	92,6	89,8	92,7	94,8	93,8	92,2
Avskrivningar	4,4	5,5	5,1	5,2	6,0	6,2
Finansiellt netto	0,6	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Totalt netto	97,6	95,3	97,7	100	99,8	98,4

Tabell 3: Förändring av kostnader i procent.

Investeringsnivå och självfinansieringsgrad

Ett finansiellt mål är att kommunen ska kunna finansiera investeringsutgifterna till 70 procent med egna medel. För enstaka år kan denna målsättning vara svår att uppnå, däremot är det väsentligt att kommunen under en rullande femårsperiod kan finansiera investeringsutgifterna, vilket minskar behov av extern upplåning och räntekostnader.

Herrljunga kommuns investeringsutgift beräknas för 2022 uppgå till 134,7 mnkr vilket är drygt 57 mnkr högre än bokslut 2021. Självfinansieringsgraden prognostiseras till 39,4 procent, det innebär att kommunen inte kommer att kunna finansiera sina investeringar med egna medel. För åren 2023 och 2024 uppgår investeringsbudgeten till 117,8 respektive 91,2 mnkr. Totalt för budgetperioden beräknas kommunen investera 277,9 mnkr.

Självfinansieringsgraden har minskat från 106 procent bokslut 2016 till drygt 39,5 procent 2022. För budget- och planperioden 2023–2025 beräknas självfinansieringsgraden uppgå till 45,7 procent. Målet att självfinansiera investeringar under en femårsperiod kommer inte att uppnås och det innebär att kommunen behöver externa medel för att kunna genomföra sina investeringsbehov.

Kapacitet

Soliditet och skuldsättningsgrad

Soliditeten uttrycker betalningsförmågan på lång sikt eller uttryckt på annat sätt, hur stor andel av tillgångsmassan som är finansierad via det egna kapitalet. Skuldsättningsgraden visar hur mycket av tillgångsmassan som inte är finansierad via det egna kapitalet.

Kommunfullmäktige beslutade att lägga in pensionsskulden i balansräkningen inför budgetår 2019. Detta påverkar soliditeten negativt. De budgeterade resultatet för perioden 2023—2025 påverkar soliditeten för perioden negativt. De senaste årens goda resultat bidrar till att det finansiella målet om 35 procent soliditet kommer att uppnås.

Soliditet	Bokslut 2020	Bokslut 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Soliditet inkl pensionsskuld	39,8	41,4	46,2	43,0	39,7	37,6
Skuldsättningsgrad	60,2	58,6	53,8	57,0	60,3	62,4

Tabell 4: Soliditet och skuldsättningsgrad

Risk

Likviditet

Likviditeten visar på hur betalningsförmågan ser ut på kort sikt och mäts genom att likvida medel (bank + korta fordringar) ställs i relation till korta skulder. Under de senaste fem åren, 2017–2021, har likviditeten varit mellan 105 och 65 procent. Orsaken till att likviditeten varit hög tidigare år är höga årsresultat samtidigt som investeringsutgifterna varit relativt låga. Tillsammans har detta skapat ett positivt kassaflöde vilket förstärkt likviditeten. För budgetperioden 2023–2025 ökar kassalikviditeten med hjälp av extern finansiering för budgetperioden.

Borgensåtaganden

Kommunen har ett omfattande borgensåtagande som för 2022 uppgick till 421,5 mnkr. Den övervägande delen av borgensåtaganden avser de kommunägda bolagen; Nossan förvaltning AB, Herrljunga Bostäder AB, Herrljunga Vatten AB samt Stiftelsen Herrljunga Industrilokaler. En mindre andel är riktade mot föreningar.

Kontroll

Budgetavvikelse

En viktig del för att nå och bibehålla ”God ekonomisk hushållning” är att det finns en god budgetföljsamhet i kommunen. Det är många olika faktorer som påverkar ett årsresultat. Vissa poster har kommunen begränsade möjligheter att påverka. Till dessa hör skatteunderlagets utveckling vars förändring i första hand hänger samman med den samhällsekonomiska utvecklingen. Det mest väsentliga är dock påverkbart och handlar framför allt om hur nämnderna kan hålla verksamheternas nettokostnader inom tilldelade kommunbidrag. Under åren 2010–2012 redovisade kommunen stora negativa avvikelser i kommunbidrag. Från år 2014 har avvikelserna varit positiva, budgetföljsamheten har på ett påtagligt sätt förbättrats. Rutiner med kontinuerliga uppföljningar och snabbt agerande vid befarade underskott har på ett påtagligt sätt förbättrat budgetföljsamheten och därmed ekonomin.

Ekonomisk budget

Resultaträkning

tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Verksamhetens nettokostnader	-533 570	-561 234	-574 286	-598 585	-616 121	-625 147
Avskrivningar	-32 803	-30 617	-28 967	-33 161	-39 176	-42 332
Verksamhetens nettokostnader	-566 373	-591 851	-603 253	-631 746	-655 297	-667 479
Skatteintäkter	447 867	459 936	471 503	483 240	505 027	522 854
Generella statsbidrag	146 072	145 709	155 452	148 406	151 812	155 045
Extra statsbidrag	-	-	-	-	-	-
Verksamhetens resultat	27 566	13 794	23 702	-100	1 542	10 420
Finansiella intäkter	758	900	900	900	900	900
Finansiella kostnader	-398	-500	-425	-800	-800	-800
Finansiell kostnad införd pensionskund	-	-	-	-	-	-
Resultat efter finansiella poster	27 925	14 194	24 177	0	1 642	10 520
Extraordinära poster	-	-	-	-	-	-
Årets resultat	27 925	14 194	24 177	0	1 642	10 520
Resultat i procent av skatteintäkter	4,7%	2,3%	3,9%	0,0%	0,2%	1,6%
Investeringsnivå	-60 128	-117 575	-134 700	-117 825	-91 185	-68 840
Egna tillförda medel	60 729	44 811	53 144	33 161	40 818	52 852
Finansiellt över- resp underskott	601	-72 764	-81 556	-84 664	-50 367	-15 988
Ack Egna medel/Externa lån	25 000	122 764	204 320	288 984	339 351	355 338
Kommunbidrag	-552 483	-589 449	-601 001	-615 073	-642 510	-667 987
Återföring finansiella kostnader	-	-	-	-	-	-
Kapitalkostnad - avskrivningar	32 803	30 617	28 967	33 161	39 176	42 332
Kapitalkostnad - Internränta	4 216	4 598	4 598	6 227	7 813	8 408
Gemensamma intäkter/kostnader	-18 107	-7 000	-6 850	-22 900	-20 600	-7 900
Avskrivningar	-32 803	-30 617	-28 967	-33 161	-39 176	-42 332
Verksamhetens nettokostnader	-566 373	-591 851	-603 253	-631 746	-655 297	-667 479
Gemensamma kostnader						
Deponi Tumberg	114	-	-	-	-	-
Försäljning mark, exploatering m.m.	2 640	-	2 000	-	-	-
Semesterlöneskuld och upplupna löner	-1 964	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Personalomkostnader:						
Över/underskott PO-pålägg	3 154	-	-	-	-	-
Pensionskostnad fullfondering inkl särskild löneskatt	-4 952	-5 500	-8 521	-14 000	-10 500	-6 400
Övriga pensionskostnader	-	-	-	-7 400	-8 600	-
Satsningar 2021	-12 814	-	-	-	-	-
Övrigt	-4 284	-	1 171	-	-	-
Gemensamma kostnader	-18 107	-7 000	-6 850	-22 900	-20 600	-7 900

Tabell 5: Herrljunga kommuns resultaträkning

Balansräkning

tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar	278	-	-	-	-	-
Materiella anläggningstillgångar	450 510	555 261	556 244	639 925	691 934	718 442
Mark, byggnader o tekn anlägggn.	373 853					
Maskiner och inventarier	36 385					
Övriga materiella anlägggn	40 273					
Finansiella anläggningstillgångar	148 448	78 450	58 580	28 713	28 846	28 979
Summa anläggningstillgångar	599 236	633 711	614 824	688 638	720 780	747 421
Bidrag till statlig infrastruktur	1 999	1 875	1 875	1 750	1 625	1 500
Omsättningstillgångar						
Förråd/exploatering	2 771	2 000	2 700	4 000	5 000	5 000
Fordringar	101 259	40 000	70 000	72 550	87 465	127 283
Kortfristiga placeringar	-	-	-	-	-	-
Kassa och bank	25 600	20 000	43 940	14 441	13 883	20 654
Summa omsättningstillgångar	129 630	62 000	116 640	90 991	106 348	152 937
SUMMA TILLGÅNGAR	730 865	697 586	733 339	761 379	828 753	901 858
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
Årets resultat	27 925	14 194	24 177	0	1 642	10 520
Resultatutjämningsreserv	24 476	27 307	24 476	24 476	24 476	24 476
Övrigt eget kapital	250 456	280 965	278 381	302 557	302 557	304 199
Summa eget kapital	302 857	322 466	327 034	327 034	328 676	339 196
Avsättningar						
Avsättningar för pension	184 978	176 100	179 459	178 549	175 116	168 781
Övriga avsättningar	22 195	22 700	22 700	20 000	18 700	16 676
Summa avsättningar	207 173	198 800	202 159	198 549	193 816	185 457
Skulder						
Långfristiga skulder	53 751	60 000	90 000	150 000	232 000	298 500
Kortfristiga skulder	167 084	116 320	114 145	85 797	74 261	78 705
Summa skulder	220 835	176 320	204 145	235 797	302 261	374 705
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	730 865	697 586	733 339	761 379	828 753	901 858

Tabell 6: Herrljunga kommuns tillgångar, eget kapital, avsättningar och skulder i balansräkningen.

Kassaflödesanalys

tkr	Bokslut 2021	Budget 2022	Prognos 2022	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Den löpande verksamheten						
Inbetalningar från kunder	82 728	86 000	86 000	92 668	90 229	89 244
Inbetalningar av skatter, gen bidr, moms mm	564 411	596 000	614 039	631 646	656 839	677 899
Inbetalningar av bidrag	57 847	60 000	62 000	90 000	60 000	60 000
Övriga inbetalningar	-836	-	-	-	-	-
Utbetalningar till leverantörer	-221 494	-235 600	-241 906	-264 888	-278 239	-283 310
Utbetalningar till anställda	-442 341	-459 000	-485 000	-525 000	-495 000	-509 000
Utbetalningar av bidrag	-16 973	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000	-18 000
Övriga utbetalningar	-	-	-	-	-	-
Ränteinbetalningar	758	900	900	900	900	900
Ränteutbetalningar	-82	-500	-500	-500	-550	-600
Förändring avsättning	-11 405	-6 505	-5 523	-8 367	-7 419	-7 889
Kassaflöde från den löpande verksamheten	12 613	23 295	12 010	-1 541	8 760	9 244
Investeringsverksamheten						
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-60 266	-117 575	-113 575	-117 825	-91 185	-68 840
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	1 842	-	-	-	-	-
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar	-	280	278	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar	-	-	-	-	-	-
Investering/Upplösning av finansiella anläggningstillgångar	-138	70 000	89 867	29 867	-133	-133
Bidrag till statlig infrastruktur	-	-	-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-58 562	-47 295	-23 430	-87 958	-91 318	-68 973
Finansieringsverksamheten						
Upptagande av lån	25 000	10 000	30 000	60 000	82 000	66 500
Amortering av lån	-	-	-240	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	25 000	10 000	29 760	60 000	82 000	66 500
Förändring av likvida medel	-20 949	-14 000	18 340	-29 499	-558	6 771
Likvida medel vid årets början	46 549	30 000	25 600	43 940	14 441	13 883
Likvida medel vid årets slut	25 600	20 000	43 940	14 441	13 883	20 654
Förändring av likvida medel	-20 949	-10 000	18 340	-29 499	-558	6 771

Tabell 7: Herrljunga kommuns kassaflödesanalys

Investeringsbudget

Investering	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Markköp	1 500	2 000	2 000
Kommunövergripande förstudiemedel	1 000	1 000	1 000
Reservkraft	3 800		
Inventarier kommunhus	150	150	200
Ombyggnad kommunhus	SP*		
Inventarier Kulturverksamhet	200	100	100
Tillbyggnad Bibliotekets entré	1 000	1 000	1 000
Idrottsmaterial/redskap	125	125	250
Materiel simhall		100	
Översyn komplettering av utegym Herrljunga och Annelund		350	
Utveckling av Vandringsleder		400	
Reinvestering löparspår tätort	300	300	300
Renovering belysning elljusspår	400	400	400
Utbyte bryggor badplats	400		
Upprustning utemiljöer			200
Reinvestering IT	2 350	2 350	2 350
Reinvestering trådlöst nätverk Hlj	500	500	500
Delsumma Kommunstyrelsen	11 725	8 775	8 300
Inventarier / Inventarier IT BN	1 800	1 900	1 900
Lekplatser fsk/skola upprustning	300	300	300
Inventarier Altorp	500	500	
Varmförråd Kulturskolan	200		
Digitala inventarier Altorp		1 000	
Delsumma Bildningsnämnden	2 800	3 700	2 200
Inventarier	500	500	500
Infrastruktur IT	200	200	300
Inventarier tvättenheten		200	200
IT konferensrum mm. IFO:s nya lokaler	100	100	100
Inventarier och infrastruktur IT ny gruppbostad LSS	375		
Inventarier och infrastruktur IT korttidsvistelse barn LSS	750		
Hotellläs och säkra läkemedel- o värdeskåp gruppbostad LSS			150
Hjälpmedel	200	200	200
Inventarier Hagen	1 925		
Inventarier Hemgården		1 300	
Läkemedel- och värdeskåp med digital teknik HSV	150	150	300
Ombyggnation Hemgården		10 500	10 500
Spoldesinfektorer SÄBO		240	240
Delsumma Socialnämnden	4 200	13 390	12 490
Inventarier/Räddningsmaterial	250	250	300
Insatsledarbil	800		
Släckbil		6 000	
Delsumma Bygg och miljönämnden	1 050	6 250	300
Asfaltering/reinvestering gata/gatuan/GC-vägar	3 000	3 000	2 500

Investering	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025
Upprustning allmänna lekplatser	200	200	200
Juldekoration	500		
Verksamhetsanpassningar	1 000	1 000	1 500
Säkerhetshöjande åtgärder	1 000	800	800
Reinvesteringar fastigheter	9 000	9 200	9 200
Tillgänglighetsanpassning	500	500	500
Maskiner fastighetsskötsel	200	200	200
Inköp utrustning kök	500	600	
Gäsenegården attraktivare lägenheter	0	5 000	4 000
Renovering simhall	5 000	5 000	
Renovering Hemgården	500	500	
Städ och tvättmaskiner	300	720	300
Inventarier måltid	350	350	350
<u>Beställningar via Tekniska enl lokalresursplan</u>			
Renovering lokal Altorp	15 000	11 000	
Hagen ombyggnation samt nybyggnation	50 000		
Delsumma Tekniska nämnden	87 050	38 070	19 550
Summa skattefinansierade investeringar	106 825	70 185	42 840
Exploatering	1 000	1 000	1 000
Furulund			25 000
Skoghälla/skogsgatan	10 000		
Skolvägen Mörlanda		10 000	
Industrimark Hudenevägen		10 000	
Summa Exploatering	11 000	21 000	26 000
Summa totala investeringar	117 825	91 185	68 840

Tabell 8: Herrljunga kommuns investeringsbudget.

Nämndernas kommunbidrag

Kommunbidraget är till för att utveckla kommunen i enlighet med gällande vision och gemensamma fullmäktigemål. Detta innebär att kommunbidraget ska finansiera genomförandet av de verksamhetsmål som utifrån visionen är politiskt tagna. Kommunbidraget ska också garantera att kommunförvaltningen levererar de välfärdstjänster som kommuninvånarna efterfrågar inom skolan och omsorgen, men även inom kultur, fritid och samhällsbyggnadsområdet. En budget i balans är ett tydligt finansiellt mål. För att uppnå detta fordras att kommunledning och verksamhetsansvariga utifrån löpande uppföljningar också arbetar med verksamhets- och ekonomistyrning.

Resursfördelningsmodellen fastställer nämnder och styrelser kommunbidrag för 2023. Resursfördelningsmodellen utgår ifrån fastställda planeringsförutsättningar i PKV (prisuppräknig kommunal verksamhet), procentuell löneuppräknig, verksamhetsförändringar, internränta, etc. För 2023 gäller prisuppräknig med 5 procent och lönerevision med 3 procent. Det tillgängliga kommunbidraget fastställdes i kommunfullmäktiges junibeslut till 620 625 tkr. Nya ekonomiska förutsättningar, däribland ökade pensionskostnader och lägre invånarantal, gör att kommunbidraget minskar med 5 552 tkr eller 0,9 procent jämfört med junibeslut.

Verksamhet (tkr)	Kommunbidrag 2021	Kommunbidrag 2022	Kommunbidrag 2023 (juni)	Kommunbidrag 2023 (dec)
Kommunfullmäktige, valnämnd, revision	1 706	2 009	2 109	1 893
Kommunstyrelsen	33 798	19 028	20 156	35 074
Serviceämnd It	inkl i KS	6 121	11 289	11 628
Serviceämnd Ekonomi/Personal	inkl i KS	11 705	11 753	11 852
Bildningsnämnden	242 747	257 854	264 986	266 157
Socialnämnden	208 295	225 086	227 306	234 510
Tekniska nämnden	39 474	25 075	27 208	18 233
Bygg- och miljönämnden	14 206	16 001	15 976	16 847
Effektiviseringsprojekt	-	2 700	-	-
Utvecklingsmedel	2 000	3 000	2 000	2 000
Lönerevidering	14 950	7 944	19 178	8 966
Lönesatsning prioriterade grupper	3 000	-	-	-
Ökat PO till 42,75%			10 426	utfördelat
Förändring kapitalkostnad	3 919	12 926	8 238	7 912
SUMMA	564 095	589 449	620 626	615 073

Tabell 9: Nämndernas kommunbidrag.

Budgeterat kommunbidrag uppgår till 615 073 tkr, vilket jämfört med 2022 års kommunbidrag är uppräknat med 25 624 tkr eller 4,5 procent. Jämfört med junibeslutet har följande ramväxlingar/förändringar genomförts:

- Effektivisering motsvarande 0,9 procent av tilldelat kommunbidrag juni 2022.
- Lönerrevision för år 2022, 10 524 tkr tillförs nämnderna från lönepott. I beloppet ingår även lönesatsningen för prioriterade grupper.
- Potten för höjt PO tillförs nämnderna
- Den tillfälliga ramhöjningen till Valnämnden för valet 2022 tas bort
- Ramväxling av kultur- och fritidsverksamheten från Bildningsnämnd respektive Teknisk nämnd
- Ramväxling av kostnader för Adato samt Retriever tillförs ansvarig nämnd från övriga nämnder.
- En mindre del av socialnämndens budget för föreningsbidrag flyttas till kommunstyrelsen nya enhet Kultur och fritid.

Gemensamma kostnader/intäkter

Kommunövergripande kostnader och intäkter definieras i budget som gemensamma kostnader. Tabellen nedan visar de budgeterade gemensamma kostnader och intäkter för åren 2021—2023. Inför budget 2019 tog kommunfullmäktige beslut om att införa pensionsskulden intjänad före 1998 i balansräkningen, så kallad fullfondering. Ökning/minskning av pensionsskulden påverkar kommunens resultat och hanteras under kommunens gemensamma kostnader/intäkter. Pensionsskuld och pensionskostnader inklusive löneskatt, som inte ingår i personalomkostnadspålägget redovisas som gemensamma personalkostnader. Pensionskostnaderna 2023 ökar vilket beror på ett nytt pensionsavtal och ökning av prisbasbeloppet.

En skuld som kommunen har är kommunens semesterlöneskuld till personalen. Nya löneavtal och förändringar i intjänade och uttagna semesterdagar förändrar skulden vilket motiverar en budget på central nivå.

Gemensamma kostnader/intäkter (tkr)	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023
Semesterlöneskuld och upplupna löner	-1 500	-1 500	-1 500
Personalomkostnader	-5 220	-5 500	-21 400
SUMMA	-6 720	-7 000	-22 900

Tabell 10: Gemensamma kostnader/intäkter.

Nämndernas verksamhet

I detta avsnitt ges en sammanfattning över Herrljunga kommuns nämnders och styrelsens ansvar och uppdrag samt planeringen inför den kommande budgetperioden. För vidare läsning av nämndernas och styrelsens planerade ekonomiska fördelningar mellan verksamheterna – se respektive nämnds budget och verksamhetsplan.

Kommunfullmäktige, valnämnd, revision och krisledningsnämnd

Verksamhetsbeskrivning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktiges ledamöter är direktvalda genom allmänna val. Som kommunens högsta beslutande organ fastställer fullmäktige budget, årsredovisning samt beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelse. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell natur eller av större vikt för kommunen men även om mål och riktlinjer för kommunens verksamheter och organisation. Kommunfullmäktiges sammanträden är offentliga. Allmänheten kan lämna in frågor samt förslag till fullmäktige. Dessa bereds och hanteras på samma sätt som de motioner som ledamöterna lämnar. Sammanträdena anslås på anslagstavla och annonseras i lokala medier. Val till kommunfullmäktige sker vart fjärde år, senaste valet ägde rum 2022.

Revision

Revisorerna och lekmannarevisorerna (revisionen) är fullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som kommunen ansvarar för. Den har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Revisionen kan skänka legitimitet och förtroende åt verksamheten, men också vara förmedlare av väsentlig och nödvändig kritik. Med sina insatser kan revisionen också bidra med förslag till förbättring och utveckling.

Revisionen utgörs av sex förtroendevalda revisorer utsedda av fullmäktige med uppgift att granska styrelse och nämnder. Revisionen utgör ett av fullmäktiges kommunaldemokratiska instrument för att utvärdera, effektivisera och kontrollera den kommunala verksamheten. Revisorerna beslutar hur revisionsarbetet ska organiseras och genomföras och upprättar årligen en plan över sitt arbete med vissa utvalda granskningsområden med utgångspunkt i väsentlighet och risk. Revisionen bedömer om nämndernas interna kontroll är tillfredställande och om bokslutet är rättvisande och uppfyller kraven om god redovisningssed. Revisionsarbetet utgår från innebörden i god redovisningssed som bland annat omfattar förtroende, oberoende, objektivitet, helhetssyn, samverkan, öppenhet och kommunikation.

Valnämnd

Valnämnden ansvarar för genomförandet av allmänna val. Det gäller val till riksdag, regions- och kommunfullmäktige och sker vart fjärde år. Val till EU-parlamentet sker vart femte år. Valnämnden består av 5 ledamöter och 5 ersättare. Nämnden fullgör kommunens uppgifter enligt Vallagen och Kommunallagen. För att kunna fullgöra sina uppgifter ska valnämnden ha tillgång till personal i den omfattning som behövs.

Krisledningsnämnd

I kommunen ska finnas en nämnd för att fullgöra uppgifter under extra ordinära händelser samt de övriga uppgifter som regleras i lagen om extraordinära händelser i fredstid hos kommuner och landsting.

Nämnden träder i funktion först i samband med extra ordinär händelse.

En extra ordinär händelse kännetecknas av att den:

- Avviker från det normala
- Innebär en allvarlig störning eller överhängande risk för en allvarlig störning i viktiga samhällsfunktioner
- Kräver skyndsamma åtgärder.

Planeringen inför en extra ordinär händelse är en uppgift för den normala organisationen.

Kommunen ska för varje mandatperiod fastställa en plan för hur extra ordinära händelser ska hanteras.

Kommunstyrelsen

Ansvar och uppdrag

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan. Styrelsen har samordningsansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning med uppdrag att övergripande leda och styra den kommunala verksamheten. Styrelsen leder och fastställer övergripande förutsättningar för planeringen och uppföljningen av hela den kommunala verksamheten. Styrelsen avger kommunens yttranden till regeringen och andra myndigheter samt bereder kommunfullmäktiges ärenden.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för omvärldsbevakning och utveckling av kommunal och regional verksamhet.

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen för den ekonomiska förvaltningen och för samordning av övergripande ekonomisk planering. Kommunstyrelsen har genom sin uppsiktsplikt ansvar för den kommunövergripande uppföljningen under året och i bokslut.

Kommunstyrelsen ansvarar för ägarstyrningen av den kommunala verksamhet som bedrivs i bolagsform. Ägarstyrningen bedrivs genom formella ägardialoger och informella möten med berörda bolagspresidier, ägardirektiv m.m.

Verksamhetsbeskrivning

Kommunledning

Verksamhet kommunledning har en övergripande roll att leda och styra kommunens verksamhet mot de uppsatta målen. Kommunledning ansvarar för säkerhetsarbete och att

samordning av detta genomförs i kommunen. Kommunledning ansvarar också för samarbetet med myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Kommunens näringslivsutveckling sker genom samarbete med Fokus Herrljunga. Under kommunledning bedrivs också det lokala och gemensamma folkhälsoarbetet, arbete med besöksnäring och turism samt den översiktliga samhällsplaneringen.

Administration och kommunikationsenheten

Det övergripande målet är att upprätthålla en rättssäker, transparent och effektiv administration och kommunikation. Intern och extern kommunikation ska vara snabb, korrekt och med tydliga budskap. Avdelningen ska säkerställa att kommunövergripande styrdokumenterna är aktuella och ändamålsenliga. Ordning i arkiven och snabb registratur ska bidra till god insyn i kommunens verksamheter och processer.

Enheten stödjer även den politiska organisationen och de förtroendevalda i det dagliga arbetet. Transparens och öppenhet ska genomsyra samtliga verksamhetsområden. Medborgare och övriga intresserade ska ha möjlighet att på ett enkelt sätt komma i kontakt med kommunen och få hjälp med sina ärenden.

Kultur och fritid

Kultur, fritid, föreningsliv, friluftsliv och turism är viktiga delar för att en kommun ska kunna utvecklas till en attraktiv boendeort med förutsättningar för livslångt lärande och hållbar tillväxt. Detta är också verksamhetsområden som får allt större betydelse i det övergripande och strategiska arbetet med att uppfylla de mål som kommunen strävar efter i syfte att bli en attraktiv kommun att leva och bo i. Bland annat visar resultatet från SCB:s medborgarundersökning att de flesta (92,6 %) är nöjda med att bo i Herrljunga kommun, men "kultur och fritid" och "kommunens förmåga att ta tillvara på den kreativa kraften" är de områden som kommunen får lägst betyg på, bland de lägsta i regionen. Verksamheter som idag har koppling till olika kultur- och fritidsområden har organiserats inom tre olika förvaltningar vilket inte har gynnat möjligheten att utveckla detta verksamhetsområde. En samlad enhet inom kommunstyrelseförvaltningen bedöms ge verksamheten en mer strategisk placering där många frågor av denna karaktär samlas och skapa en plattform för utveckling av kultur och fritid men även av kommunen som helhet.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Servicenämnden IT/Växel/Telefoni inrättades den 1 januari 2015 och är en gemensam funktion för både Herrljunga och Vårgårda kommun. Nämndens arbetsuppgifter finns reglerat i reglementet som antogs av kommunfullmäktige den 17 juni 2014. Nämnden ska skapa förutsättningar för en fördjupad demokrati och förbättrad medborgarservice genom att öka användarvänligheten för kommunala IT/Växel- och telefonitjänster. Nämnden ska vara en gemensam resurs för att stödja verksamhetsutveckling med hjälp av IT i samtliga verksamhetsområden i de båda kommunerna. Nämnden ska svara för IT-säkerheten i de kommunala verksamheterna. Nämnden ska verka för en rationell, ekonomisk och säker hantering av IT/Växel/Telefoni i kommunerna genom att ansvara för infrastruktur knutna till IT-tjänster samt av verksamheterna kravställda tjänster kopplade till dessa. Herrljunga kommun är huvudman och den gemensamma nämnden ingår i dess organisation

Servicenämnd Ekonomi/Personal

Ekonomiavdelningens uppdrag utgår från antaget dokument "Gemensam överenskommelse om gemensam servicenämnd för verksamhetsstödande funktioner inom personal och ekonomi".

Ekonomiavdelningens uppdrag är att till politiken, förvaltningsledningen och verksamheterna ge stöd och service i ekonomi- och upphandlingsfrågor samt upprätthålla en tydlig styrning i dessa frågor utifrån gällande lagstiftning och rekommendationer. Medborgare, politiker, chefer och medarbetare kan av ekonomiavdelningen förvänta sig en hög tillgänglighet, ett professionellt bemötande samt hög kvalitet i framtagna redovisningar, upphandlingar, rapporter och dokument.

Personalavdelningen har tre huvuduppdrag - styra, stödja och serva - verksamhetens chefer i alla förekommande HR-frågor och lönefrågor. Personalavdelningen har två huvudområden – en HR-avdelning som ansvarar för personalstrategiska frågor och ger stöd i personaloperativa frågor och en löneavdelning som administrerar löner och arvoden till anställda och förtroendevalda med flera samt ansvar för systemförvaltning och pensionsförvaltning. HR-avdelningen ansvarar för att driva en enhetlig personalpolitik för hela kommunen samt att arbeta med arbetsmiljöfrågornas utveckling. HR-avdelningen ger stöd vid rekrytering, rehabilitering, förhandlingar, arbetsrättsliga frågor och samordnar bland annat samverkansprocesserna och pensionsfrågor.

Verksamheten under 2023

Kommunledning

Den offentliga sektorn står inför stora utmaningar, ett faktum som har varit känt under många år. Ökad efterfrågan och krav på välfärdstjänster som en naturlig konsekvens av demografiförändringar i kombination med en ökad försörjningskvot, tillsammans med räntehöjningar, inflation och allmän kostnadsutveckling och råvarubrist. Utmaningarna påverkar hela den offentliga sektorn men arbetet måste utgå från Herrljungas förutsättningar och möjligheter när vi identifierar strategier och handlingsplaner. För vår kommuns del innebär detta prioriterat att fortsätta utveckla och effektivisera våra verksamheter med hjälp av digitalisering, arbete med att klara framtidens behov av kompetensförsörjning samt vidareutveckla infrastruktur. Kommunens strategiska läge inom regionen både vad det gäller väg- och spårbunden trafik gör Herrljunga till en självklar del av västsveriges arbetsmarknad. Detta tillsammans med ökade möjligheter till bostadsbyggande gör att kommunen gynnas och skapar möjligheter till både tillväxt och arbetskraft. I den medborgarundersökning som genomfördes av SCB 2021 visar att de flesta är nöjda med att bo och verka i kommunen men för att fortsätta utveckla kommunen som en attraktiv plats att bo och verka på så tillsattes under 2022 en kultur och fritidschef med uppdrag att samordna och utveckla de aktiviteter som sker i Herrljunga kommun tillsammans med föreningslivet. Infrastrukturen till och från, men också inom kommunen är en viktig fråga för alla som bor och verkar i Herrljungabygden. Våra huvudtrafikleder är prioriterade områden och framför allt utvecklingen av Västra Stambanan och är av nationellt intresse, vilket också kräver resurser och engagemang från kommunerna längs stambanan. Under 2023 fortsätter arbetet med att identifiera behov av, och existerande kapacitet inom kommunen kraftnätsförsörjning för att förbereda inför framtida näringslivsetableringar och kunna hantera detta behov preventivt.

Det säkerhetspolitiska läget i vår omvärld har fortsatt försämrats och totalförsvarsplaneringen är ett förstärkt uppdrag till kommunerna. Det innebär omfattande arbete att återuppbygga

förmågan till civilt försvar och säkra samhällets funktionalitet och värna civilbefolkningen vid såväl fredstida kriser, antagonistiska hot som under krigsfara och krig. Utbildning- och informationsinsatser kring kris och beredskap samt säkerhet med syfte att förbättra den totala säkerheten och tryggheten för medborgare, företagare, förtroendevalda och medarbetare är pågående. Samtliga verksamheter i kommunen berörs. Kommunen har ansökt om medlemskap i Alingsås och Vårgårda Räddningstjänstförbund (AVRF) och arbete inför ett medlemskap kommer att pågå under 2023 med förväntad anslutning årsskiftet 2023/24

Folkhälsa

Under 2023 kommer fokus fortsatt vara på våldsprevention och mänskliga rättigheter. En checklista inom mänskliga rättigheter kommer att implementeras för att stötta de olika verksamheterna i arbetet med att främja att mänskliga rättigheter tillgodoses och inkorporeras i kommunens arbete. Checklistan kan användas för att testa insatser/aktiviteter/arbete utifrån de fyra rättighetsprinciperna.

Levnadsvanor och fysisk aktivitet kommer mest få större utrymme i folkhälsoarbetet 2023 samt fortsatt arbete med Utmärkt förening. Arbetet med En kommun fri från våld går in på sitt andra år och det våldspreventiva arbetet fortsätter med att inkludera föreningar och civilsamhälle. Fortsatt arbete för lovaktiviteter för barn och unga för att fler unga ska få möjlighet till en meningsfull fritid samt ingång till fortsatta fritidsaktiviteter och föreningsliv tillsammans med fritidsbanken.

Strategisk planering

Ambitionen är att arbetet med riktlinjer för bostadsförsörjning färdigställas i början på 2023. Förhoppningen är, utöver dessa planerade aktiviteter, att kunna fortsätta och fördjupa tidigare påbörjat arbete kring boendesegregation, energiförsörjning och klimatanpassning. Under 2023 och inför planåren 2024–2026 kommer det att genomföras ett antal workshops inom dessa frågor för att närmare undersöka vilken inriktning kommunens arbete med frågorna ska ha i framtiden kopplat till kommunens mål om en hållbar och inkluderande kommun där vi tar ansvar för vår gemensamma framtid. Enhet strategisk planering kommer också tillsammans med miljöenheten och Herrljunga Vatten AB att delta i arbetet med att i enlighet med nya lagkrav revidera tidigare antagen VA-plan för kommunen.

Säkerhet och beredskap

Fortsatt stort fokus kommer att läggas på arbetet kring civilt försvar där en riktlinje ska tas fram samt plan för kommunens krigsorganisation. Planeringen för informations- och trygghetspunkter i kommunen fortsätter och innebär även praktiska åtgärder som till exempel förberedelse för reservkraft.

Arbetet med styrel och underlag för prioritering av samhällsviktiga elanvändare fortsätter i samverkan med Herrljunga Elektriska.

Miljö

Förvaltningen fortsätter leda arbetet med Klimat 2030 och de åtaganden som kommunen gör för att uppfylla dessa klimatlöften som en del av länets arbete med Klimat 2030. Som en del av detta ingår implementering och uppföljning av koldioxidbudget. Arbetet med frågan om bildande av Naturreservat vid Orrholmens friluftsområde förväntas fortgå.

En sammanställning för vilka åtaganden kommunen bör anta för *Utmaningar för ett hållbart Västra Götaland - Åtgärdsprogrammet för Miljömålen* skall ske. Programmet har tagits fram av Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen, är gemensamt för hela region och pågår 2021–2025.

Länsstyrelsen säger att: ”Syftet med åtgärdsprogrammet är att vägleda och stödja prioriteringar samt stimulera till en ökad samverkan i det lokala och regionala miljöarbetet”. Fortsatt samarbete med Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund fortgår med kunskapsutbyte och omvärldsbevakning i frågor som *Hållbar framtid* och *Fossilfri Boråsregion*.

Administration och kommunikationsenheten

Under året kommer mycket arbetet att koncentreras kring uppstarten av ny mandatperiod och de utbildningsinsatser som kommer att krävas. Upphandling av nytt dokument- och ärendehanteringssystem är också ett prioriterat område för enheten vilket kommer innebära att enheten måste avsätta resurser för implementering av systemet och utbildning av personal både på enheten och i förvaltningar. Andra delar av digitaliseringen som följer därefter är översyn av nuvarande arbetsrutiner och digital ärendehantering. Arbetet med e-arkivsystem fortsätter i samverkan med övriga sjuhäradskommuner för att tillgodose rättssäker ärendehantering då det säkrar slutarkivering av digitala handlingar och därmed möjliggör för digital ärendehantering fullt ut.

Utveckling och implementering av den grafiska profilen och tillhörande mallar fortsätter vilket kommer påverka kommunikationsarbetet framöver. Utöver detta kommer strategisk kommunikation att bli än viktigare i framtiden där översyn och framtagande av riktlinjer och rutiner för kommunens kommunikation står i fokus.

Servicenämnd IT/Växel/Telefoni

Arbetet pågår med att dela upp IT-enheten i fem områden samma ledning, vilka kommer att bestå av:

- Digitaliseringsgrupp med uppdrag att stötta och rådgöra verksamheterna i digital verksamhetsutveckling.
- Livscykelhanterad drift och support med ansvar för kommunens kärnsystem, samt upphandla och ansvara för support, avtal och säkerhet för gemensamma system och verktyg.
- Arkitektur som tar fram och upprätthåller en målarkitektur.
- Arbetsplats som tjänst med ansvarar för att livscykelhantera inköp/support/och återtag av enheter
- Systemförvaltarorganisation som utvecklar verktyg och system samt livscykelhanterar dessa.

Servicenämnd Ekonomi och Personal

Ekonomiavdelningen kommer under de kommande åren att fortsätta arbetet med att vara en professionell och proaktiv avdelning som ger stöd och service till medborgare, politiker, chefer och medarbetare i kommunen inom ekonomi och upphandlingsfrågor. Ekonomiavdelningen kommer också att tillse att lagar, regler, policys och andra styrdokument efterföljs inom ekonomi- och upphandlingsområdet. Ekonomiavdelningen arbetar vidare med att hitta kommunövergripande och välfungerande internprissättning, arbetssätt för personalekonomisk uppföljning och digitalisering. Under kommande år ska arbetet med att identifiera kvalitetsbristkostnader och planering för upphandling av ekonomisystem påbörjas.

Personalavdelningen kommer att fortsätta arbetet med att ge det stöd till kommunens chefer som dessa behöver i sin vardag gällande HR- samt lönefrågor. Arbetet med att sänka

sjukfrånvaron fortsätter, bland annat genom att fånga upp behoven av specifika och fortsatta insatser på de personalekonomiska uppföljningarna tillsammans med respektive chef.

Förvaltningen fokuserar på ledarutveckling, då den har direktinverkan på personalens motivation och styrning av verksamheten. Fokus kommer också att vara kvalitetskultur, hur man på bästa sätt arbetar tillsammans chefer och medarbetare för att uppnå en god arbetsmiljö och därmed goda resultat i verksamheten. Ledarutvecklingsprogrammet startades upp våren 2022 med målet att påbörja två omgångar per år från Vårgårda och Herrljunga.

Personalenheten genomför en stor översyn av samtliga personalpolitiska styrdokument, mallar och rutiner för att dessa ska vara uppdaterade och gå i linje med en god arbetsgivarkultur.

Löneenheten fortsätter arbetet med att stärka och kvalitetssäkra sina processer och stödsystem för lönehantering bland annat genom att flera delar av anställningsprocessen digitaliseras. På sikt kommer denna digitalisering av bland annat anställningsavtal och lönebesked leda till helt digitala personakter.

Bildningsnämnd

Ansvar och uppdrag

Nämndens uppdrag är att tillhandahålla utbildnings- och kulturverksamhet för kommunens invånare på uppdrag av kommunfullmäktige. Detta gör nämnden genom att driva verksamheterna familjecentral/öppen förskola, förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola, grundsärskola och gymnasieskola enligt den skolstruktur som kommunfullmäktige har beslutat. Gymnasiesärskola bedrivs inte i egen regi, platser köps utanför kommunen. Kommunal vuxenutbildning bedrivs i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och utbildningen är förlagd till båda kommunerna. Till detta kommer också ett ansvar för fritidsgård.

Nämndens kulturverksamheter innebär ett övergripande kulturansvar samt ett ansvar för bibliotek och kulturskola. Från 2023 omfattas dock inte längre biblioteket och kulturhuset av kulturansvaret.

Kommunfullmäktige är huvudman för skolverksamheten och har utifrån inriktningsmål fastställt prioriterade mål för Bildningsnämnden samt fördelat ekonomiska resurser till nämnden i form av kommunbidrag. Nämnden har verksamhetsansvaret inför kommunfullmäktige som i sin tur har huvudmannansvaret inför staten. Statens uppdrag innebär att huvudmannen har ett ansvar för att utbildningen genomförs enligt statliga styrdokument så att mål och riktlinjer i skollag och förordningar kan uppfyllas.

Bildningsnämndens verksamheter har också att hantera en dubbel styrning genom att staten ställer krav på huvudmannen direkt men också krav som går förbi huvudmannen till rektorer och lärare. Skolchefens uppdrag är att biträda huvudmannen och se till att de föreskrifter som gäller för utbildningen följs.

Nämnden har ansvar för att bedriva ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete i sina verksamheter.

Verksamhetsbeskrivning

Bildningsnämnd

Bildningsnämnd omfattar nämndens ledande och styrande politiska del. Nämnden har kontakt med verksamheten genom kontaktpolitiker. Bildningsnämnden fullgör huvudmannens ansvar för bildningsförvaltningens verksamheter. I vardagen leds och samordnas verksamheterna av bildningschefen.

Bildningskontoret

Under benämningen gemensamt i budgeten ryms verksamheterna Bildningskontoret och Bildningsnämnden. Bildningskontoret består av en stab med bildningschef som har det samordnande tjänstemannaansvaret för nämndens verksamheter, utvecklingsledare, kvalitetstrateg, systemförvaltare och två handläggare.

Elevhälsan, familjecentralen

Tillgång till elevhälsa ska finnas för elever i skolverksamheten från förskoleklass till gymnasieskola och elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan leds av verksamhetschef och syftar till att öka välbefinnandet bland eleverna. Fokus ligger på det förebyggande och hälsofrämjande arbetet samt att stödja eleverna att nå utbildningens mål.

Under verksamhetschef för elevhälsan finns också öppna förskolan som ingår i det förebyggande och främjande samarbetet i familjecentralen. Verksamheten vänder sig till vårdnadshavare med barn i förskoleåldern. Familjecentralen är ett samarbete mellan Bildnings- och Socialnämnd tillsammans med Barnmorskemottagningen, BMM, Närhälsan och Vårdcentral samt BHC. Verksamheten ska också ses som ett komplement till förskolan och vänder sig med aktiviteter och tidiga insatser för barn upp till 6 år. Verksamheten förutsätter deltagande av vuxen med ansvar för barnet.

Förskola

Förskoleverksamheten är organiserad i fyra områden; Innerby, Eggvena/Hudene, Eriksberg/Od och Molla/Mörlanda rektorsområde. Varje område leds av en rektor. Verksamheten omfattar förskola i egen regi samt i annan huvudmans regi under benämningen gemensamt. Förskoleverksamheten har en god spridning i kommunen och är knutna till varje grundskola.

Verksamhetens uppdrag är att erbjuda alla barn som har rätt till förskola en verksamhet där omsorg, utveckling samt lärande bildar en helhet och lägger en god grund för fortsatt utbildning. Förskolan ses som första delen i utbildningssystemet. Verksamheten ska vara trygg, lustfylld och lärorik med betoning på undervisning och visa på förskolans viktiga roll i utbildningssystemet.

I kommunen finns de 3 kooperativen; Igelkotten, Påskliljan och Tallkotten som erbjuder förskola 1-5 år, de omfattar en avdelning / verksamhet. Pedagogisk omsorg finns att erbjuda de föräldrar som önskar denna verksamhet. Verksamheten är ett komplement till förskola och bedrivs i enskild regi vid Knattebo.

Grundskola

Omfattar förskoleklass- och grundskoleverksamhet både i egen regi och i annan huvudmans regi samt skolskjuts för grundskola och grundsärskola. Herrljunga kommuns grundskolor är organiserade i fem mindre enheter; Eggvena, Eriksberg, Hudene, Molla och Od samt tre större enheter; Altorp, Horsby och Mörlanda.

Eggvena och Hudene utgör rektorsområdet Eggvena/Hudene och Eriksberg samt Od utgör rektorsområdet Eriksberg/Od. Molla och Mörlanda bildar ett rektorsområde och Horsbyskolan är indelad i skolenheterna F-3 samt åk 4-6. De små enheterna samt Horsby och Mörlanda bedriver undervisning från förskoleklass till årskurs 6. Altorp är kommunens enda högstadieskola med årskurs 7-9. Altorpskolan är uppdelad i två juridiska enheter, Altorp AC och Altorp BD och har 2 rektorer.

Med ett antal mindre enheter får skolverksamheten en geografisk spridning i kommunen.

Grund- och gymnasiesärskola (heter from 1/7-23 Anpassad grund- och gymnasieskola)

Omfattar grundsärskola och gymnasiesärskola i egen och i annan huvudmans regi. Verksamhetens uppdrag är att ge de elever som har rättigheten att mottas i särskola en utbildning som är anpassad till varje elevs förutsättningar och så långt som möjligt motsvarar den utbildning som ges i grundskolan respektive gymnasieskolan. Grundsärskola bedrivs inkluderat i grundskolan för elever i de tidiga skolåren och för elever i åk 5-9 finns grundsärskola organiserad vid Altorpskolan. Platser i gymnasiesärskolan köps i annan kommun.

Fritidshem

Fritidshemsverksamheten kompletterar utbildningen i förskoleklass, grundskola och grundsärskola och ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshem finns vid samtliga grundskolor F-6. Förvaltningen har stor andel elever från förskoleklass till och med åk 4-5 i sina fritidshemsverksamheter.

Gymnasieskola

Omfattar gymnasieskola i egen regi och i annan huvudmans regi samt elevresor för gymnasieskola och gymnasiesärskola. Verksamhetens uppdrag är att ge en god grund för yrkesverksamhet och fortsatta studier samt för personlig utveckling och ett aktivt deltagande i samhällslivet. Den interna verksamheten vid Kunskapskällan har ett programutbud bestående av små specialiserade yrkesprogram med goda samarbeten förankrade i det lokala näringslivet, dels ett flertal små studieförberedande program. Vid Kunskapskällan finns idag tio nationella program varav fem är yrkesförberedande samt introduktionsprogrammet. Till detta kommer ett antal lärlingsplatser. Eleverna samläser programövergripande ämnen i stor omfattning vilket krävs för att göra det stora programutbudet möjligt.

Komvux

Kommunal vuxenutbildning tillhandahåller utbildning på grundläggande och gymnasial nivå, samt utbildning i svenska för invandrare, SFI och särskild utbildning för vuxna. Sedan höstterminen 2013 bedrivs utbildningen i en gemensam organisation med Vårgårda som huvudman och med verksamhet förlagd i Herrljunga och Vårgårda. Genom detta samarbete kan ett större och mer kvalitativt utbildningsutbud erbjudas. Etablerad samverkan sker sedan flera år kring yrkesutbildningar inom Boråsregionen, kallat BRvux. Denna samverkan ger möjlighet till ett större utbud av yrkesutbildningar för kommuninvånarna och är strategiskt viktig för kompetensförsörjningen i regionen.

Kulturskola

Kulturskolan bedriver undervisning för barn och ungdomar i kommunen från 7 år till och med den termin man fyller 25 år. Även vuxna erbjuds undervisning i mån av plats. Undervisningen sker dels i egna lokaler som är anpassade för verksamheten samt vid några av kommunens grundskolor. I de tidiga skolåren undervisas stråk- och blåselever i grupp. Terminsavgift för undervisning samt för instrumenthyra, tas ut. Många publika arrangemang anordnas varje år och är en naturlig del av kulturskolans verksamhet.

Fritidsgård

Fritidsgården Freetime är en öppen verksamhet för ungdomar. Verksamheten vänder sig till alla ungdomar från åk 7 till 19 år. Fritidsgårdens mål är att vara en mötesplats där ungdomar kan känna samhörighet och växa som människor, utan krav på prestation. Ungdomarna själva är med och utformar verksamheten i syfte att skapa en attraktiv och meningsfull fritidssysselsättning. Verksamhet bedrivs i Herrljunga tätort i Altorpskolans lokaler.

Verksamheten under 2023

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen söker de riktade statsbidrag som finns att söka. Under 2023 kommer förvaltningen att ta del av statsbidrag för språkutvecklande arbetssätt i förskolan. Statsbidraget för likvärdig skola riktas till hela grundskolan. Gymnasieskolan söker statsbidrag för lärlingsprogrammet och introduktionsprogrammet. Förvaltningen söker statsbidrag för specialpedagogik för lärande - vilket innebär en riktad kompetensutveckling för arbetslagen. Flera enheter har nu genomfört denna kompetensutveckling. Statsbidrag söks även för utbildning till speciallärare och specialpedagog samt för lärarassistenter.

Lärlönelyftet är en statlig satsning för att öka läraryrkets attraktivitet och bidra till en positiv löneutveckling. Bildningsförvaltningen har tilldelats statsbidrag och lärare som bedöms särskilt kvalificerade enligt reglerna har tilldelats del av statsbidraget. Satsningen fortsätter under 2023. Ytterligare en satsning för att höja läraryrkets attraktivitet är statsbidraget för förstelärare. För läsåret 22/23 har vi totalt sexton förstelärare.

Legitimationskravet för lärare i grundsär- och gymnasiesärskola skjuts fram till 2023. För att nå legitimerad behörighet för grundsärskolan krävs omfattande fortbildningsinsatser. Det är sedan 2019 även legitimationskrav för lärare i fritidshem och inom närtid kommer det även införas för yrkeslärare i gymnasieskolan.

Kursplaner för grundskola/grundsärskola har reviderats och började gälla från 2022-07-01. En kompetensutvecklingsinsats har skett inom förvaltningen under läsåret 21/22 för att implementera förändringarna, implementeringen fortsätter läsåret 22/23. Förändringen innebär att fakta och förståelse betonas, centrala innehållet anpassas och kunskapskraven blir mindre detaljerade. Tydligare skrivningar gällande sex och samlevnad har kommit.

Grundsärskolan kommer från och med läsåret 2023/2024 byta namn till anpassad grundskola. Förutom namnändringen kommer det ställas högre krav på huvudmannen att säkerställa att varje enskild elev läser på den högsta individuella nivån i varje ämnen. Detta nya krav ställer högre krav på samverkan mellan anpassad grundskola och reguljär grundskola.

Förskola

Under ht-21 avslutades byggnationen på Horsby förskola, här finns nu åtta avdelningar. Förskolan Ugglan har 3 avdelningar och gemensamt erbjuder de förskoleverksamhet i Herrljunga tätort. Det är av stor vikt att vi har en god följsamhet när det gäller antalet barn, prognos för inflytt samt förtätning av orten Herrljunga.

Barnomsorg på obekvämtid finns för vårdnadshavare som är i behov av insatsen under tidiga vardagsmorgnar från 05.30 och vardagkvällar fram till kl 20.30. Vid behov lämnas en ansökan till förvaltningen som prövar om riktlinjerna för att beviljas barnomsorg på obekvämtid är uppfyllda. I Ytterby förskoleområde ser vi att antalet barn i förskolan förändrats. Både Eggvena och Hudene förskola kan erbjuda platser till samtliga barn i sitt upptagningsområde. Vi ser en minskning av antal barn i upptagningsområdet Eriksberg. En fortsatt ökning av barn i Molla förskola, även under hösten -22, innebär att dessa 2 avdelningar är väl fyllda.

Kommunens 3 kooperativ; Igelkotten, Påskliljan och Tallkotten samt verksamheten på Knattebo, som erbjuder pedagogisk omsorg, representerar varsin avdelning. Även här ser verksamheterna en förändring mot minskade barngrupper.

Grundskola, anpassad grundskola

Vi fortsätter arbetet med en revidering av vårt systematiska kvalitetsarbete, SKA-arbetet. Syftet är att all pedagogisk personal ska vara mer delaktig och känna stödet av ett välfungerande SKA-arbete. Det är regelbundna avstämningar i arbetslagen tillsammans med rektor under läsåret som gör att verksamheten får en gemensam bild av nuläget och vet var fortsatt fokus ska vara, vilket resulterar i rätt åtgärder och analyser av de målområden skolan har att förhålla sig till. Underlagen i SKA-arbetet innehåller även framåt resultat från trivselenkäter kring ”mjuka” frågor samt sammanställningar och analyser av elevernas måluppfyllelse i samtliga ämnen.

Utvecklingsområden identifieras med insatser både på förvaltnings- och skolnivå. Arbetet med SKA-arbetet har visat på ett behov att stärka rektors arbete med analys i sina verksamheter. För att ge ökad kompetens inom detta område fortsätter vi en gemensam kompetensutveckling inom ”Analys och bedömningsarbete” tillsammans med Vårgårdas lärande förvaltning under läsåret 22/23.

Under ett antal år har grundskola och anpassad grundskola liksom övriga verksamheter arbetat med att utveckla tillgängligheten i våra verksamheter samt fokus på ett inkluderande förhållningssätt. Planeringen av detta arbete har delvis skett i samarbete med SPSM, Specialpedagogiska skolmyndigheten. Utvecklingsarbetet har haft som mål att öka kunskapen hos personalen kring elever i behov av stöd samt förse personalen med användbara strategier, metoder och redskap för att möta alla elever i det vardagliga arbetet. Under läsåret 22/23 deltar hela elevhälsan tillsammans med hela ledningsgruppen i SPSM digitala kompetensutveckling ”Att utveckla skolans elevhälsoarbete”.

En samverkan mellan grundskolans senare år och det lokala näringslivet utvecklas vidare under kommande år. Syftet är bland annat att synliggöra tillverkningsindustrin och det lokala näringslivet och därigenom möjliggöra att alla ungdomar kan göra väl underbyggda programval till gymnasieskolan. Altorpskolan har en väl strukturerad verksamhet för detta och arbetar också med att eleverna får vara ute på PRAO. Tyvärr har PRAO fått stå tillbaka under pandemin men utifrån nuläget återupptas denna aktivitet igen.

Gymnasieskolan

Kunskapskällan arbetar vidare med att utveckla verksamheten och några prioriterade områden har arbetats fram och gemensamt valts ut i det systematiska kvalitetsarbetet. Arbetet med att nå upp till Bildningsnämndens rekryteringsmål gällande antal elever som årligen börjar på Kunskapskällan är ett ständigt pågående fokusområde. Samverkan mellan företagande, näringsliv och Kunskapskällan vidareutvecklas, bland annat i syfte att skapa en större medvetenhet om de kompetenser som efterfrågas av tillverkningsindustrin.

Komvux

Ett samverkansavtal har tecknats för den gemensamma organisationen kring vuxenutbildning, med Vårgårda som huvudman. Bildningsnämndens presidium ingår i samrådsgruppen som träffas ett par gånger per termin. Samrådsgruppen fungerar som samrådande organ för hantering av vuxenutbildningsfrågor där dialog pågår kring vilka utbildningar kommunerna har behov av.

Kulturskola

Kulturskolan ska bidra till att stärka det lokala kulturlivet och bidra till kommunens attraktivitet och utveckling. Ett område att utveckla är hur kulturskolans olika kurser kan integreras och samverka på ett målinriktat sätt med kommunens olika skolverksamheter under skoltid. Kulturrådets bidrag finns inte längre och nu behöver verksamheten prioriteras i kommande budget för att vi ska kunna erbjuda samma kvalitet och bredd i verksamheten som under läsåret 22/23. Rektor för Kulturskolan arbetar intensivt med att kunna erbjuda ett brett och attraktivt kursutbud i verksamheten.

Biblioteket

Biblioteket utgår från bildningsnämndens ansvar 2023.

Fritidsgård

Fritidsgården har som mål att erbjuda en verksamhet som är attraktiv för alla ungdomar i Herrljunga. Fritidsgården strävar efter att ha en bred verksamhet som attraherar våra ungdomar. Fritidsgårdens övergripande mål är att bidra till att ungdomar känner sig välkomna och ges en kompletterande och meningsfull fritid.

Socialnämnd

Ansvar och uppdrag

Socialnämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Socialnämnden skall säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige har beslutat om samt utifrån gällande lagstiftning, förordningar och föreskrifter. De viktigaste lagstiftningarna är:

- Socialtjänstlagen (SoL)
- Förvaltningslagen (FL)
- Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)
- Lag med särskilda bestämmelser om vård av unga, (LVU)
- Lag om vård av missbrukare i vissa fall (LVM)
- Hälso- och sjukvårdslagen (HSL)
- Patientsäkerhetslagen (PSL)
- Offentlighets- och sekretesslagen (OSL)
- Föräldrabalken (FB)
- Färdtjänstlagen
- Alkohollagen.

Socialtjänsten omfattar myndighetsutövning och verkställighet inom;

- Äldreomsorg
- Personer med funktionsnedsättning
- Individ- och familjeomsorg

Socialnämnden skall också arbeta förebyggande, ha medborgardialoger och delta i samhällsplaneringen.

Socialtjänsten skall med hänsyn till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten skall bygga på frivillighet och respekt för människors självbestämmanderätt och integritet.

Verksamhetsbeskrivning

Nämnd och förvaltningsledning

Förvaltningsledningen skall leda och styra verksamheten i enlighet med de lagar, riktlinjer och beslut som fattas. I förvaltningsledningen finns socialchef, tre verksamhetschefer (Individ och familjeomsorg, Vård och omsorg samt Socialt stöd) och staben (MAS/MAR, SAS, kvalitetsstrateg, systemansvarig/IT-strateg, anhörigsamordnare).

Individ- och familjeomsorgen (IFO)

Verksamheten är delad i tre enheter; Vuxen, stöd och behandling, Barn- och familjeenheten och Bistånd, stöd och administration. Verksamhetens uppdrag är att ta emot ansökningar och orosanmälningar från våra kommuninvånare, att utreda, fatta beslut och följa upp beviljade insatser. Verksamheten möter kommuninvånare i alla åldrar.

Vuxen - stöd och behandlingsenheten

Enheten handlägger ärenden som rör personer över 18 år. Enheten är indelad i tre arbetsgrupper; försörjningsstöd, missbruk/våld och ett behandlingsteam.

Försörjningsstöd – möter personer som ansöker om försörjningsstöd. Uppdraget är tvådelat; dels utreds rätten till ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) och dels utreds eventuella behov av stöd och samordning i syfte att den sökande ska bli självförsörjande. Integrationsuppdraget kring flyktingar, Budget- och skuldrådgivning samt dödsbohandläggning.

Missbruk/våld - möter personer som ansöker om stöd och hjälp för missbruksproblematik eller för våldsproblematik. Ett ärende kan också initieras genom en orosanmälan om missbruk eller våldsutsatthet. Här handläggs förutom ärenden enligt SoL också ärenden enligt Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Behandlingsteamet – möter barn, unga, vuxna och familjer i olika konstellationer och verkställer biståndsbedömda öppna insatser, insatser i egen regi enligt SoL. Teamet erbjuder stöd- och motivationssamtal, familjebehandling, missbruksbehandling och stöd vid våldsutsatthet. I behandlingsteamet finns också en tjänst som till 50% är förlagd på Familjecentralen.

Bistånd – stöd och administration

Enheten är organiserad i två arbetsgrupper; Biståndshandläggning och administration/reception.

Bistånd möter personer med funktionsvariation, psykisk funktionsnedsättning och äldre personer som har behov av stöd i sin livsföring. Handläggarna utreder behoven enligt Socialtjänstlagen (SoL) och Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt ärenden som gäller Färdtjänst.

Administration ansvarar för att våra medborgare får ett gott bemötande i vår reception. De hanterar all avgiftshandläggning och fakturahantering inom förvaltningen samt ett flertal andra administrativa uppgifter som stöd för myndighetsutövningen inom IFO.

Barn - och familjeenheten

Barn- och familjeenheten handlägger ärenden som rör barn 0-18 (20 i vissa fall) år. Enheten är indelad i två arbetsgrupper; socialsekreterare barn (utredare) och barn- och familjehemssekreterare (BarnFam).

Socialsekreterare barn/utredare – möter barn, unga i åldrarna 0-20 år och deras familjer efter inkommen ansökan eller orosanmälan rörande misstanke om att barn far illa. Stöd till barnet, den unge eller till föräldrarna kan efter utredning beviljas enligt SoL. Vid stor oro för att barn far illa och när samtycke inte finns handläggs också ärenden enligt Lagen om vård av unga (LVU).

Barn – och familjehemssekreterare – barnsekreterarna möter barn som har beviljats bistånd i form familjehem. Uppdraget är att följa upp insatsen och stödja barnet under placeringstiden. Även stödet till vårdnadshavarna och umgängesplanering utifrån barnets bästa och barnets behov ingår i uppdraget. Familjehemssekreterarna rekryterar nya familjehem, möter och utbildar, handleder och följer upp de familjehem som får uppdrag av socialnämnden.

Verksamhetsövergripande arbetsgrupp

Våld i nära relationsgruppen (VIN-gruppen) är en verksamhetsövergripande grupp som har en utökad kompetens i ärenden som rör våld i nära relation. Gruppens medlemmar har både en konsultativ och en operativ roll.

Förutom ovan nämnda lagar så handläggs till exempel ärenden enligt eller i samverkan med andra myndigheter enligt Föräldrabalken (FB), Lag om psykiatrisk tvångsvård (LPT), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Vård och omsorg

Verksamhetens uppdrag är att ge stöd och hjälp till främst äldre personer så att de kan tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Insatserna ska utformas så de stärker den enskildes möjlighet att leva ett tryggt och självständigt liv. Insatser ges i form av hemtjänst, hemsjukvård (sjuksköterske/rehab insatser och hjälpmedel) dagverksamhet för personer med minnesproblematik, avlösning, samt korttidsverksamhet. Då behovet inte kan tillgodoses i den ordinarie bostaden finns möjlighet att ansöka om plats på särskilt boende. Det är socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen samt kommunala riktlinjer som reglerar stödet

Verksamheten är indelad på fyra områden: hemtjänst, särskilt boende, hemsjukvård samt korttid och bemanning. Enheterna leds av åtta enhetschefer, samt en biträdande enhetschef inom hälso- och sjukvård. Geografiskt ligger enheterna i Herrljunga och Ljung.

Socialt stöd

Verksamheten är indelad i fyra enhetschefsområden; sysselsättning, funktionshinderenhet 1 och 2 samt stöd och resurs.

Inom funktionshinderenheten verkställs insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) samt till viss del även insatser enligt socialtjänstlagen (SoL). Insatserna inom LSS ska främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet med målet att den enskilde får möjlighet att leva som andra. På hemmaplan verkställs beslut om bostad med särskild service både gruppboende samt serviceboende, personlig assistans samt korttidsvistelse, ledsagar- och avlösarservice, även kontaktpersonsinsatser verkställs här,

besluten kan då vara både enl. SoL och LSS. Externt verkställs beslut om bostad med särskild service grupp bostad, korttidsvistelse och boende i familjehem.

Enheten för sysselsättning innehåller arbetsmarknadsenheten, daglig verksamhet (enl LSS) samt tvätten. Arbetsmarknadsenhetens uppdrag är att främja enskildas möjligheter till egen försörjning. Uppdraget för daglig verksamhet är att erbjuda meningsfull sysselsättning för personer med beslut om daglig verksamhet enligt LSS. Tvättenheten handhar den kommunala tvätten av både arbetskläder samt tvätt från de båda särskilda boendena. Sysselsättningsenheten arbetar även mot målgrupp nyanlända.

Inom enheten stöd och resurs verkställs insatser både inom Socialtjänstlagen (SoL) samt inom lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS). Insatser utifrån SoL är tex boendestöd och insatser utifrån LSS är bostad med särskild service i form av servicebostad. Stöd och resurs verkställer även boendestödsbeslut för nyanlända som en del i kommunens integrationsuppdrag.

Kommunens praktiska mottagande för nyanlända är placerad under både sysselsättningsenheten samt stöd och resurs. Enheterna delar på uppdraget avseende praktisk mottagning och integration av målgruppen vuxna och barnfamiljer.

Verksamheten under 2023

Nämnd och förvaltningsledning

Ett fortsatt arbete måste ske med att bygga upp förvaltningsledningsgruppen i samverkan med enhetschefer och stab. Detta fokus har funnits sedan 2020 och kommer att behöva fortgå, förvaltningen har inte lyckats att behålla sina chefer i den utsträckning som varit önskvärd. Under 2022 har en enhetschef gått i pension och fyra enhetschefer bytt arbete. Dessutom har förvaltningen fått en ny MAS, MAR, SAS, IT-strateg och Controller. Detta medför att en ny grupp återigen måste arbeta ihop sig för att tillsammans leda förvaltningen. Under 2023 kommer förvaltningen också att få en ny politik. Detta kommer att medföra en del utbildningsinsatser och att förvaltningen arbeta sig samman med gamla och nya politiker.

Under 2021/22 har ett omfattande arbete med fokus på kvalitet inletts detta kommer att fortsätta. Flera projekt har startats i gång så som effektiviseringsprojekt inom hemtjänsten, genomlysning framtidens LSS, genomlysning personlig assistans samt kontaktpersoner. Detta kommer att fortsätta under 2023 tillsammans med nya identifierade utvecklingsområden. Ett identifierat utvecklingsområde för hela socialförvaltningen är dokumentation och rekrytering. Fortsättningsvis kommer förvaltningen att arbeta för att fler skall arbeta heltid för att klara framtida rekryteringsbehov. Förvaltningen har gått från 53 % faktisk heltid till 80,2 % faktisk heltid och att andelen vikarier som brukarna möter har minskat från 488 personer till 242 personer.

Inför 2023 räknar förvaltningen med att bli certifierade i Vård- och omsorgs collage detta innebär förvaltningen ingår i en samverkan där kommunen nu kan ta emot studenter från kvalitetssäkrad och samverkad utbildningsinsats. Detta innebär att förvaltningen skall bidra med utbildade handledare till studenterna, detta kommer att kräva en arbetsinsats under 2023.

Under 2023 kommer förvaltningens nya demenscentrum på Hagen att stå klart vilket innebär en fysisk förflyttning av avdelningar från Hemgården till Hagen samt förflyttning av sjuksköterskor och dagverksamhet för personer med minnesproblematik från Ljung. När denna förflyttning är genomförd påbörjas ett arbete för ombyggnad av Hemgården för att inrymma fler somatiska avdelningar samt daglig verksamhet LSS. Under 2023 planeras även en nybyggnation av gruppbostad och kortidsvistelse jml LSS i centrala Herrljunga. Detta som ett led i att alla LSS beslut skall kunna verkställas i Herrljunga.

Under 2023 går förvaltningen in i upphandling av nytt verksamhetssystem, detta kommer att ta tid och resurser av förvaltningens IT-strategier med flera för att kravställa och därefter planera inför ett eventuellt byta av verksamhetssystem.

Nya mål har tagits fram under 2021 och kopplat till dessa har socialnämnden beslutat om målandikatorer. Förvaltningens verksamheter har arbetat med aktiviteter för att nå upp till målen. Under 2023 kommer fortsatt fokus finnas på måluppfyllnad och analys av målandikatorernas hjälpsamhet att mäta om förvaltningen är på rätt väg.

Utveckling av verksamheten med digitala lösningar är en förutsättning för att klara framtidens omsorg då fler blir äldre. Förvaltningen har rustat sig för att kunna utreda, planera och genomföra flertalet projekt inom digitalisering. Under 2022 aviserades att framtidens vårdinformationsmiljö (FVM) skulle implementeras i kommunen detta har förskjutits på framtiden. Systemet kommer att ersätta nuvarande SAMSA och är ett system för säkervårdinformatiöns överföring mellan två huvudmän.

Individ- och familjeomsorg

I FO:s ledningsgrupp kommer under 2023 att fokusera det övergripande målet att skapa stabilitet och tillit inom verksamheten. För att uppnå detta mål kommer ledningen på IFO att fokusera på tre områden;

- Ökad upplevd delaktighet för medarbetarna genom att följa upp och trygga den nya organisationen och i dialog skapa förutsättningar för det nära och tillitsbaserade ledarskapet.
- Uppnå budget i balans genom ett aktivt arbete med att lära känna sin verksamhet i siffror och på det sättet strukturerat kunna följa upp nyttjandet av budgeterade personalresurser och placeringskostnader.

- Öka reell samverkan genom gemensamma processkartläggningar som skapar en gemensam bild av uppdraget och ökar känslan av ett vi gör det tillsammans.

Ett särskilt fokus kommer att ligga på att efter kartläggningen under hösten 2022, arbeta med att kvalitetssäkra våra biståndsbeslut gällande korttidsvård och den samverkan som sker vid vårdplaneringen i relation till Västra Götalandsregionen genom det gemensamma verksamhetssystemet SAMSA. Arbetet med att kvalitetssäkra våra beslut inom äldreomsorgen med fokus på biståndsbeslut i form av hemtjänst har avvaktats under den granskning som gjorts av och i samarbete med Ensolution men detta arbete kommer fullföljas under 2023.

Arbetsbelastningen för våra socialsekreterare kommer fortsatt att mätas och följas upp kontinuerligt enligt den modell som implementerades inom BoF under 2021 och våren 2022. Metoden ger en tydlig systematisk uppföljning när det gäller arbetsbelastningen både på individ- och på gruppnivå. Under hösten kommer metoden att implementeras även på VSB med målet att i förläggningen omfatta all handläggningen inom IFO.

Behandlingsteamets fortsatta metod- och kvalitetsutveckling har som mål att skapa fler möjligheter att kunna erbjuda tydliga och kvalitativa insatser som alternativ till köpta tjänster och externa placeringar. Fokus under hösten kommer att ligga på att skapa kvalitativa insatser för att möta våldsutsatta och våldsutövare bland annat enligt modellen 'Efter barnförhöret'.

De oroande prognoserna om ökad psykisk ohälsa, ökat missbruk och en ökad våldsutsatthet har till viss del visat sig stämma. En generell ökning av våldsärenden har skett under 2021 och våren 2022 och även när det gäller med anledning av psykisk ohälsa finns det tecken på ökning. Verksamheten följer denna utveckling och dess effekter på bland annat arbetsbelastningen inom verksamheten.

Verksamheten har nu funnits i de nya lokalerna i ungefär ett år och verksamheten börjat landa in i de nya lokalerna. Dock kvarstår visst arbete med att anpassa delar av besöksytorna vad gäller både tillgänglighet och ljudklassning. Tillgängligheten för personer med fysiska funktionsnedsättningar behöver ses över och i möjligaste mån öka och ljudklassningen på besöksutrymmena behöver ses över för att säkerställa verksamheten lever upp till de sekretesskrav som finns på verksamheten.

Vård och omsorg

Nationella värdegrunden är ett led i det fortsatta arbetet inom samtliga verksamheter. Inom hemtjänsten läggs fokus att erbjuda fast omsorgskontakt. Huvudregeln är att en fast omsorgskontakt alltid ska *erbjudas*, om det inte bedöms vara uppenbart obehövligt. Omsorgsarbetet är en central del av omsorgskontaktens uppdrag. Enhetscheferna har påbörjat en planering för att kunna tillgodose fast omsorgskontakt för brukare med flera insatser.

Arbetet med heltid som norm och deltid som möjlighet har implementerats ute i verksamheterna. Det medför att antalet timvikarier minskar. Öka kunskapen hos enhetscheferna kring schemaläggning, planering och optimering pågår med olika utbildningsinsatser.

En bemanningspool startades upp i slutet av maj för att kunna täcka vakanser och sjukdom.

Genomlysning av hemtjänsten pågår på grund av de höga kostnaderna för hemtjänst. Sista åren har en ökning skett trots att antalet hemtjänsttimmar minskat och förvaltningen behöver få en analys att arbeta vidare med för att kunna minska kostnaderna då hemtjänsten har effektiviseringskrav under 2022 och 2023 som behöver genomföras på ett patientsäkert sätt.

På gång inom verksamhetsområdet;

- Genomlysning av hemtjänsten pågår med hjälp från Ensolution.
- Värdegrundsarbete fortsätter.
- Äldreomsorgsplan kommer att påbörjas under hösten 2023 för att slutföras under 2024 (strategisk plan för upp till 10 år framåt i tiden)
- Ökat arbete kring att analysera resultat och avvikelser samt hitta gemensamma åtgärder.
- Äldreomsorgslyftet – för omvårdnadspersonal pågår. Klart under 2023. Det är både grundutbildning till undersköterska samt till specialistundersköterska. Inom ramen ligger även utbildning av en sjuksköterska till distriktsköterska
- Planering påbörjas inför flytt till Nya Hagen.
- Inväntar besked kring användningen av Hemgårdens lokaler, här inkluderas även en prognos av framtidens behov av somatiska platser
- Vård – och omsorgscollege kommer införas i alla verksamheter under 2023
- Ung omsorg startar upp med aktiviteter på säbo
- FVM framtidens vårdinformationsmiljö är på intågande, men försening har skett på grund av att Cerner (leverantören) inte haft kontroll på GDPR lagstiftningen.
- TES/HSV planeringsverktyg för hälso- och sjukvårdsenheten kommer att införas under hösten 2021
- Digitala läkemedelsskåp i ordinärt boende kommer installeras under senhösten 2022/2023
- Utbildning av certifierad utbildare för BPSD kommer ske början av 2023. Certifierade utbildaren kommer i sin tur utbilda chefer samt omvårdnadspersonal.
- Starta upp med teammöten på samtliga enheter där även Senior Alert och BPSD kommer vara en viktig del.
- Inflyttning till Nya Hagen under hösten 2023.
- Fortsatt arbete med LOV inom Hemtjänst under 2023

Socialt stöd

Socialt stöd kommer under hösten 2022 få en ny enhetschef för funktionshinder 1. Rekrytering och tillsättning av enhetschefstjänsten på funktionshinder 2 som nu innehas av ett tillfördordandeskap skall också genomföras. Arbetet på ledningsnivå kommer under 2023 fortsätta avseende att bygga en stabil och effektiv ledningsgrupp.

Övergripande inom socialt stöd är fokusområdet socialdokumentation och det kommer kvarstå även 2023. Verksamhetsområdet har upptäckt brister i dokumentationen och har därför satt fokus på dokumentation där varje enhetschef har i uppdrag att förstärka och utveckla kompetenser för att förbättra dokumentationen. Verksamhetschef har ett uppföljningsansvar och ansvarar för att strategiskt planera uppföljningen av satsningen. Arbetet pågår och utvecklas under hela 2022 och 2023.

Under hösten 2022 kommer socialt stöd starta upp teamet av stödpedagoger som nu finns anställda på resp. enhet. Stödpedagogernas tjänster är tillsatta så att respektive enhet skall ha den kompetens som krävs för att utveckla och kvalitetssäkra metoder och arbetssätt inom målgruppen. Samverkan och kvalitetssäkring kommer stå i fokus. Teamet kommer sedan att fortlöpande driva kvalitetsarbetet under 2023.

Arbetet med Framtidens LSS dvs planera för och starta upp två helt nya verksamheter, en gruppbostad samt korttidsvistelse för barn fortlöper och kommer att intensifieras avseende verksamhetsplanering under 2023. De nya verksamheterna beräknas stå inflyttningsklara i början av 2024. En strategisk plan avseende kartläggning, behovsanalys samt målsättning och planering kommer att utformas och vara klar under 2023. Den strategiska planen kommer att omfatta all kommunens LSS verksamhet och kartlägga både bostadsförsörjning, behovet av LSS-insatser utifrån olika målgrupper och åldersgrupper kopplat till resursplanering och kompetenskrav hos personal som kommunen behöver rusta sig för.

Övergripande på socialt stöd och IFO genomförs även två genomlysningar; en avseende kontaktpersonsuppdragen där genomlysningen sker internt och en genomlysning avseende handläggning av verkställande av personlig assistans som genomförs externt. Även riktlinjer är under upparbetning som avser LSS insatser, beslut och utförande.

Målarbetet kommer att fortsätta på enheterna, både individuellt för medarbetare och i arbetsgruppen. Varje enhetschef har en plan för hur aktiviteter kopplat till måluppfyllelse genomförs samt följs upp på respektive enhet.

Utbildningsåtgärder fortlöper under 2023 och varje enhetschef kompetensinventerar utifrån behov hos brukarna. Inom Stöd och resurs kommer tex tre medarbetare att gå den s.k. GRUNDEN utbildning som riktar sig till medarbetare inom både socialpsykiatri och även LSS. Utbildningen sträcker sig över 2022 - 2023.

Övergripande sker även ett förbättringsarbete avseende samplanering av resurser på hela socialt stöd för att hantera heltid som norm och optimera bemanningen.

Teknisk nämnd

Ansvar och uppdrag

Tekniska nämnden är väghållare för kommunens gatunät samt ansvarar för drift och underhåll av kommunens gator, vägar, broar, fastigheter, allmänna platser, gatubelysning och parkmark. Ansvaret innefattar även kommunal parkeringsövervakning och förändring i lokala trafikföreskrifter samt flaggning och dekorerings av allmänna platser.

Nämnden ansvarar för bidrag till enskilda vägar och vägsamfälligheter samt kommunens trafik- och trafiksäkerhetsarbete.

Nämnden handlägger ärenden angående försäljning av tomter för bostadsändamål och ansvarar för den kommunala tomtkon.

Nämnden handlägger och genomför mark- och fastighetsaffärer på uppdrag av kommunstyrelsen.

Nämnden ansvarar för projektering, upphandling och genomförande av beslutade investeringar i fastigheter och anläggningar.

Nämnden ansvarar för kommunens verksamhetslokaler, inklusive drift och underhåll, samt hyr externa lokaler åt andra förvaltningar.

Nämnden handlägger ärenden angående statligt och kommunalt bostadsstöd.

Nämnden tillhandahåller måltider, vaktmästeri och lokalvård till kommunens förvaltningar.

Nämnden ansvarar för kommunens fritidsverksamhet och handlägger ärenden gällande kommunalt bidrag till föreningar.

Nämnden handlägger ärenden angående marknadsverksamheten och torghandeln i Herrljunga.

Nämnden ska verka för att utveckla renhållningskollektivet och ansvarar för renhållning, avfallshantering, återvinning och behandling av hushållsavfall.

Verksamhetsbeskrivning

Förvaltningsledning

Ledning, uppföljning samt rapportering av förvaltningens verksamhetsområden säkerställs inom denna funktion. Verksamheter som projekt, administrativ hantering av ärenden, markförsörjning och fastighetsreglering ingår.

Gata och park

Enheten för gata och park innehåller väghållning av kommunala gator och allmänna platser, gatubelysning, trafiksäkerhet, trafikföreskrifter, arrendeavtal, samt vinterväghållning och vägbidrag till enskilda och privata vägar. Detta inkluderar såväl drift och underhåll som investeringar samt koordinering med regionala och nationella infrastruktur- och trafikrelaterade program. Även förvaltning av park- och grönytor samt upprätthållande av skogsbruksplan med tillhörande skogsbruk ingår.

Fastighet

Fastighetsenheten förvaltar i dagsläget ca 73.000 kvm. Enheten ansvarar för underhåll, drift och skötsel av fastighetsbeståndet samt bistår verksamheterna med vaktmästeritjänster. Vidare ansvarar enheten även för skalskydd, lås och larm samt byggnadstekniskt brandskydd. Från 2022 ingår även ansvaret för bostadsanpassning.

Måltid

Måltidsservice ska leverera kostnadseffektiv service av rätt kvalitet till beställande förvaltningar och dess gäster i form av måltider efter de ekonomiska förutsättningar som ges. Måltiderna styr mot livsmedelsverkets rekommendationer för respektive målgrupp inom förskola, skola, vård- och omsorg.

Verksamheten ska tillsammans med köpande förvaltningar verka för att höja måltidskvaliteten utifrån kundens och gästens önskemål. I uppdraget ingår att följa och implementera det kostpolitiska programmet från 2020. Verksamheten ska verka för hållbara livsmedelsinköp, ur ekonomiskt, svenskt och ekologiskt perspektiv. Svenska inköp går före ekologiskt importerat. Verksamheten ska verka för att minska matsvinnet i kommunens kök.

Lokalvård

Genom att använda rätt städmetoder, material och övrig utrustning skapas en effektiv lokalvård i kommunens samtliga förvaltningar.

Fritid

Enheten handlägger bidrag till föreningar och har ett strategiskt ansvar för utveckling av fritidsverksamheten i kommunen samt kontakten med föreningar.

Sim- och idrottshallen bedriver aktiviteter för alla kommunens invånare. Det bedrivs simundervisning för alla elever i kommunen från förskoleklass till år 6, simskola, babysimkurer och vattengympa. Simhallen hyrs ut till föreningar och privatpersoner. I huset finns även ett gym med gruppträning som drivs i kommunal regi (Herrljunga Sportcenter) Idrottshallen, Altorpshallen, Horsbyhallen och Mörlandahallen hyrs ut på dagtid till skolan och på kvällstid och helger hyrs den ut till föreningar, lägerverksamhet, evenemang och privatpersoner. Fritidsverksamheten ansvarar också för kommunens elljusspår, vandringsleder, grillplatser samt kommunal badplats.

Renhållning

Renhållningsavdelningen ansvarar för ett miljöriktigt omhändertagande av avfall under kommunalt ansvar. Kommunens renhållningsverksamhet är avgiftsfinansierad. Insamlingen av rest- och matavfall samt slam från enskilda brunnar sker inte i egen regi utan utförs av upphandlade entreprenörer. Renhållningsavdelningen ansvarar för kommunens två bemannade återvinningscentraler (ÅVC) som tar emot grovsopor och farligt avfall. Bemanningen sköts av kommunens arbetsmarknadsenhet. Tumbergs avfallsanläggning drivs och ägs gemensamt.

Verksamheten under 2023

Nämnd och Förvaltningsledning

Från och med 2023 planeras nämnder gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Det innebär att Lokalvård, Fastighet och Kost kommer ligga under internservice, Exploatering, Gata-Park och Renhållning kommer ligga under samhällsbyggnad. Detta gör att

förvaltningarna fortsättningsvis har en tydlig och robust organisation som kan fortsätta att arbeta för Herrljunga kommuns attraktivitet och tillväxt.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete gällande exploateringsfrågor samt med att se över processer och digitalisering att fortsätta. Arbete och implementering av aktiviteter i vårt arbete med måluppfyllnad kommer fortsätta 2023.

Gata och park

Vinter, gatu- och grönytedrift genomförs enligt de driftsavtal som finns för respektive område. Nytt driftsavtal för vinter, gatu- och grönytedrift kommer att upphandlas under våren 2023. Reinvesteringar gata och lekplatser utförs i paritet med budgetram. Även övriga investeringar planeras att utföras enligt tilldelad budget. Skogsbruk enligt gällande skogsbruksplan.

Fastighet

Under 2023 är det planerat att fortsätta arbetet med den underhållsplan som fastighetsenheten arbetat fram och som man systematiskt arbetar med för kommande år. Behov finns att bland annat byta fönster på Mörländaskolan, Mörländagården och Mollaskola utifrån en energiåtgärd. Invändigt är det flera av fastigheterna som behöver renoveras och upprustas. I samband med detta pågår arbetet med att energieffektivisera våra fastigheter utifrån förbrukning. Ett led i detta är att fasa ut äldre och energikrävande belysningsanordningar till moderna med en lägre energiåtgång. En ökad prisbild och en inflation gör det svårare att veta vad enskilda åtgärder kommer att kosta kommande period samt att det är en bristvara på komponenter pga. senaste årets oro i Europa.

Måltid

Fortsatt arbete med att minska matsvinnet i förskola, skola och äldreomsorg. Matsvinnsmätningar utföres minst tre gånger per år. Implementering av kostdataprogram där alla fritidsenheter ska kunna beställa matportioner och varor på ett enklare och tydligare sätt för verksamheterna. Utbildning i Brandskydd och Ergonomi.

Lokalvård

Arbetet med att implementera digitalt städverktyg/program (Clean Pilot) fortgår. Avhängt av vad systemet kommer att påvisa kommer städombuden och städytor anpassas efter det. Målet är att senast december 2023 skall samtliga städombuden vara inlästa.

Upphandling av papper-kem-plast och städmaterial skall utföras, nuvarande avtal med Procurator går ut 2023-05-31. Upphandling utföres tillsammans med Vårgårda kommun.

Fritid

2023 får kultur och fritid en ny organisation. Fritid och bibliotek, samt besöksnäring och turism slås ihop och bildar en ny enhet under kommunstyrelsen. Ombyggnad av simhall beräknas starta hösten/vintern 2023/2024, vilket kommer ha stor påverkan på aktiviteter i Herrljunga Sportcenter. Prognos för renovering innebär en stängning i ca 6 månader. Privatpersoner, lägerverksamhet och föreningar som nyttjar simhallen kan ej bedriva verksamhet under tiden renovering pågår, alternativt kan föreningar hyra in sig i

grannkommuners anläggningar i begränsad omfattning. Det är i dagsläget svårt att bedöma vilka merkostnader som tillkommer och hur stort inkomstbortfallet blir i form av minskade intäkter. Invigning av discgolfbanor sker under våren 2023. Fritidsbanken beräknas vara öppen för utlåning av idrottsmateriel under vinter/vår 2022/2023.

Renhållning

Nuvarande entreprenad gällande insamling av mat- och restavfall löper ut 2023-09-30. Om det blir ett entreprenörsbyte kommer det krävas en stor arbetsinsats för att introducera en ny entreprenör.

Med start den 1 januari 2024 kommer alla Sveriges kommuner att ta över ansvaret för insamlingen av förpackningar från hushåll. Till en början planeras ett övertagande av insamlingen på samma sätt som idag sker på återvinningsstationerna. Planeringen inför detta övertagande kommer genomföras under 2023

Bygg och miljönämnd

Ansvar och uppdrag

Bygg- och miljönämndens uppdrag omfattar myndighetsutövning enligt miljöbalken, livsmedelslagen, plan- och bygglagen samt räddningstjänst enligt lagen om skydd mot olyckor. Förvaltningens uppgift är att, på nämndens uppdrag, vara kommunens tillsynsmyndighet enligt miljöbalken och livsmedelslagen, handlägga ansökningar om tillstånd/bygglov, bedriva fysisk detaljplanering och räddningstjänst. Nämnden svarar även för kart- och mätverksamhet, adressregister, GIS (Geografiskt informationssystem) och energirådgivning.

Verksamhetsbeskrivning

Miljöenhet

Miljöenheten har i uppdrag att övervaka efterlevnaden av framför allt miljöbalken och livsmedelslagen och dess föreskrifter. Detta ansvar omfattar ett antal delområden; små avlopp, miljöskydd, hälsoskydd, lantbruk, livsmedel, naturvård, renhållning och klagomål. Förutom tillsynsansvaret har enheten också informationsansvar inom sitt arbetsområde gentemot företag och allmänhet.

Det största arbetsområdet för miljöenheten är tillsyn och uppföljning av små avloppsanläggningar. Ambitionen är att alla små avlopp ska få ett tillsynsbesök vart tionde år. Enheten har arbetat aktivt med tillsyn av små avlopp sedan 2010 och har nu besökt alla anläggningar vid minst ett tillfälle. Just nu består arbetet till stor del av att handlägga ansökningar om nyanläggning av avloppsanläggning i fall där den gamla anläggningen varit undermålig. Att skicka påminnelser och följa upp tidigare kontrollerade anläggningar som visat sig vara undermåliga är också ett stort arbetsområde. Tillsyn av små avloppsanläggningar utförs även på de anläggningar som fick sitt senaste tillsynsbesök för tolv år sedan.

Området miljöskydd innebär tillsyn av efterlevnad av miljöbalken vid industriföretag, tankstationer, avloppsreningsverk, värmeverk m. fl. Inom miljöskyddsområdet ligger också tillsynsansvar för förorenade områden med pågående verksamhet och tillsyn vid sanering i samband med miljöolyckor. Hälsoskyddstillsyn utförs på bl.a. skolor, förskolor, simhall, fotvårdare, tatuerare, solarier, hyresbostäder m fl. På lantbruk utförs tillsyn med avseende på bland annat gödselspridning, gödsellagring och användning av växtskyddsmedel. Miljöenheten handlägger också ansökningar och anmälningar inom miljöskydd, hälsoskydd och lantbruk.

Inom livsmedelskontrollen ingår kontroll av efterlevnad av livsmedelslagen på bland annat restauranger, skolkök, dagligvaruhandel. Enheten handlägger också registreringar av livsmedelsverksamheter.

Några av miljöenhetens mindre områden är naturvård och renhållning. Inom naturvård utför miljöenheten provtagning på badvattenkvaliteten i två badsjöar och övervakar flera miljömässiga parametrar i ett stort antal sjöar. Inom renhållning ingår handläggning av anmälningar och ansökningar utifrån renhållningsföreskrifterna. Det gäller främst dispenser från tömning och hämtning eller anmälan om kompostering.

Klagomål är en ärendetyp som berör alla kontrollområden. Allmänheten eller andra aktörer lämnar regelbundet in klagomål eller tips till miljöenheten. Det gäller ärenden där man misstänker att det förekommer olägenhet enligt miljöbalken eller livsmedelshygieniska brister.

Dessa ärenden är av väldigt varierande karaktär, men oftast handlar det om dumpning av avfall, fuktskadad bostad, skrotbilar, olämplig gödselspridning eller buller vid bostad.

Plan- och byggenhet

Enhetens uppdrag är bland annat att sörja för kommunens detaljplanering. Bygg- och miljönämnden är även beslutande myndighet i frågor som regleras i plan- och bygglagstiftningen.

Plan- och byggenheten verkställer framtagandet av detaljplaner. Handläggning av detaljplaner är reglerad i lag. Omfattningen är beroende av byggandet och beslut av kommunstyrelsen. En del detaljplaner betalas av externa brukare. När det gäller detaljplaner för kommunala exploateringsprojekt svarar kommunstyrelsen direkt för externa kostnader.

Bygglovsverksamheten är reglerad i lag. Omfattningen styrs av byggandet och kan variera mellan olika år. Förutom byggande omfattar enhetens tillsynsansvar obligatorisk ventilationskontroll, skyddsrum och hissar samt tillämpningen av bestämmelserna om strandskydd.

Inom enhetens ansvar ligger ajourföring av primärkartan samt av byggnads- och adressregister enligt avtal med Lantmäterimyndigheten. Dessa register är en del av en för hela riket gemensam databas.

Plan- och bygghandläggare tillhandahåller rådgivning i frågor som gäller detaljplaner, lokalisering, utformning, färgsättning, arkitektur, planlösning, byggnadsteknik och byggnadsjuridik samt energirådgivning. Rådgivningen är en viktig verksamhet med syfte att förebygga dåliga lösningar, fel, konflikter och tvister, som i förlängningen ger onödiga kostnader för både kommunen och den enskilde.

Ansvaret för underhåll och utveckling av system som ger tillgänglighet till databaser och information med geografisk anknytning ligger på plan- och byggenheten (GIS).

Herrljunga kommun har ett samarbete med sex andra kommuner för att kunna erbjuda energirådgivning till företag och privatpersoner inom kommunerna. Nuvarande avtal gäller 2022 – 2023. Inom energirådgivningen sker uppsökande verksamhet där i första hand företag med förmodad hög energiförbrukning och/eller fossiloljeeldning erbjuds ett kostnadsfritt energirådgivningsbesök. Rådgivning och besök hos organisationer och hushåll är också helt kostnadsfria. Energirådgivningen genomför även informationsträffar och andra typer av energiinformation. Energirådgivningen finansieras helt av ekonomiskt stöd från Energimyndigheten.

Räddningstjänst

Räddningstjänsten ansvarar för räddningsinsatser vid olyckshändelse och verkar för att hindra överhängande fara för olyckshändelse samt för att hindra och begränsa skador på människor, egendom eller miljö. Räddningstjänsten ansvarar även för frågor om tillstånd för hantering av brandfarliga varor som hanteras i kommunen. Den kommunala räddningstjänsten regleras av Lagen om skydd mot olyckor, Lagen om extraordinära händelser, Lagen om brandfarlig vara, förordningar samt av kommunfullmäktige fastställda handlingsplaner, dels förebyggande, dels operativt. Lagstiftningen styr hur samhällets räddningstjänst ska organiseras och bedrivas. Förutom den övergripande verksamheten, som främst syftar till administrativa arbetsuppgifter

i egenskap av en politisk styrd kommunal verksamhet, kan Räddningstjänstens uppdrag delas in i tre kategorier.

En stor del av det förebyggande arbetet är myndighetsbaserat i form av tillståndsgivning och tillsynsarbete enligt Lag om skydd mot olyckor samt Lag om brandfarliga och explosiva varor. En annan del är länken mellan kommunens sotningsentreprenör, där räddningstjänsten ger medgivande till egen sotning samt övrig samverkan med andra kommunala förvaltningar och myndigheter, främst i brandskyddsrelaterade frågor. En del i det förebyggande arbetet är att stötta den enskilde i att leva upp till dennes skyldigheter enligt lag. Det sker främst genom rådgivning, riktade kampanjer och utbildning.

Upprätthållande av beredskap i kommunen. Detta görs igenom att bemanna två brandstationer med totalt 1 insatsledare 2 styrkeledare 6 brandmän året runt.

Räddningstjänsten ska följa upp de insatser som man genomfört och i skälig omfattning ta reda på orsakerna till olyckan, olycksförloppet samt hur insatsen har genomförts skall dokumenteras. Räddningstjänsten ansvarar för prov av brandlarmanläggningar utifrån avtal med fastighetsenheten. Räddningstjänsten tillhandahåller brandskyddsutbildning för kommunanställda och lokala företag i kommunen.

Verksamheten under 2023

Nämnd

Från och med 2023 planeras nämnder och förvaltningar gällande samhällsbyggnad och internservice att träda i kraft. Samtliga verksamheter som idag ligger under Bygg och miljönämnd flyttas till Samhällsbyggnadsnämnd.

Fortsättningsvis kommer utvecklingsarbete med att se över processer och digitalisering att fortsätta.

Miljöenhet

Miljöenheten har avslutat tillsyn av enskilda avloppsanläggningar enligt fastslagen 10-årsplan, 2010–2019. Under 2020 och 2021 har miljöenheten lagt fokus på att fortsätta att driva ärenden om utsläppsförbud mot de fastighetsägare som har utsläpp av avloppsvatten från anläggningar som inte lever upp till miljöbalkens krav. Under 2022 påbörjades ny tillsyn på anläggningar som senast kontrollerades för tolv år sedan. Denna tillsyn planeras fortsätta under 2023 och för detta år är det socknarna Remmene och Skölvene (inklusive Norra Säm) som kommer att tillsynas. Under 2023 förväntas antalet ärenden som avser nyanläggning av enskilda avlopp fortsatt minska, då de flesta anläggningar vid den tidpunkten har åtgärdats och då anmärkningar vid tillsyn oftast handlar om små åtgärder som inte är tillstånds- eller anmälningspliktiga.

Inom livsmedelsområdet kommer en organisationsförändring att krävas på sikt eftersom Livsmedelsverket har gått ut med att varje kontrollmyndighet behöver ha en personalstyrka motsvarande tre heltidstjänster som jobbar med livsmedel. Små kommuner behöver sannolikt lösa problemet genom avtal med större kommuner.

Under 2023 kommer uppföljning av tidigare avvikelser vid hälsoskyddsverksamheter att prioriteras, då det fortfarande kvarstår avvikelser vid vissa skolor och förskolor avseende bland annat hantering av farligt avfall, UV-strålning i utomhusmiljöer och kemikalier i material.

Inom området lantbruk utfördes mycket tillsyn under de senaste åren, därför planeras lantbrukstillsynen bli mindre under 2023 för att istället frigöra tid för kontroll avseende växtskyddsmedel på framför allt försäljningsställen. Även kontroller av användare som inte är lantbruk, bl.a. golfbanor, växthus, planeras under 2023.

Inom förorenade områden har Herrljunga kommun ett stort tillsynsansvar, men förvaltningen har svårt att prioritera detta område då förutsättningarna att täcka den nedlagda handläggningstiden genom att ta ut avgifter är begränsade. Förvaltningen planerar att göra en mindre insats inom detta område, där fokus kommer att ligga på det/de ärenden som bedöms vara kopplade till de största miljö- och hälsomässiga riskerna.

Under 2022 är målsättningen att fortsätta arbetet med att sätta fler e-tjänster och att i större utsträckning jobba med vårt ärendehanteringssystem EDP och digitalisering generellt. Förhoppningen är att förvaltningen ska beviljas medel från effektiviseringsfonden 2022 för detta arbete.

Miljöenheten kommer under hösten ta fram en mer specificerad behovs- och tillsynsplan för 2023 - 2025 där tillsynsbehovet och den föreslagna prioriterade tillsynen för 2023 framgår med större noggrannhet.

Plan- och byggenhet

Antalet bygglov förväntas ligga på en relativt hög nivå genom att ett flertal nya områden för villabyggnation samt flerbostadshus är under framtagande. Dock finns en viss osäkerhet beroende på omvärldsläget vilket kan göra att antalet bygglov minskar något. Även nya industriområden planeras vilket gör att bygglov för denna typ av verksamheter också kan fortsätta i en bra takt.

Plan- och byggenheten har under 2022 utökat med ytterligare en bygglovshandläggare vilket gör att enheten nu kan starta i gång ett tillsynsarbete som varit nedprioriterat tidigare år.

Detaljplanering kommer startas av ett flertal nya bostadsområden samt industriområde. Planeringen är främst koncentrerad till Herrljunga tätort samt Ljung/Annelund där det finns en ökad efterfrågan på kommunala tomter samt mark för exploatering av flerbostadshus.

GIS-systemet kommer fortsätta utvecklas med nya karttjänster och moduler.

Under 2022 är totalt 1300 energirådgivningstimmar i samarbetet budgeterade varav ca 200 timmar är budgeterade för Herrljunga kommun. Energimyndighetens har beslutat att förlänga detta avtal även över 2023.

Räddningstjänst

Rekrytering av brandmän kommer att prioriteras då det är en brist: Ett sammangående med Alingsås och Vårgårda kommer att utredas under 2023 för en eventuell sammanslagning 1/1 2024.

Bilaga 1

HERRLJUNGA KOMMUN

BUDGET och MÅLDOKUMENT

2023–2025

Kristdemokraterna

Kommunens väl

Centerpartiet

Moderaterna

En budget för en fortsatt hållbar kommun

Herrljunga är en kommun med strålande förutsättningar. Det geografiska läget vi har utefter den viktigaste järnvägen i vårt land och vad det innebär i fördelar medför att möjligheterna att lyckas är goda. Kommunen skall präglas av trivsel och god service, god tillgång till arbetstillfälle och valfrihet, samt ett starkt och livaktigt näringsliv som är grunden till välfärd och det goda livet. Ett starkt föreningsliv och möjlighet till rekreation är förutsättningar för trivsel och välmående och som medför många viktiga värden i livet oavsett ålder.

Den kommunala budgeten handlar återigen om att göra prioriteringar, 2023 års budget är inget undantag. Vi står troligen inför större utmaningar ekonomiskt än vad vi gjort de senaste åren. Med 2020 och 2021 i backspegeln kan vi konstatera att de ekonomiska svårigheter vi var oroad över de åren inte blev i samma omfattning som vi befarat. Statens tillskott till kommunerna gjorde att många kommuner visade goda resultat, så även Herrljunga kommun. Vi kan dock inte bortse ifrån att många drabbades hårt av pandemin och många hälsa påverkades negativt och för många slutade det i stor sorg och förlust. Vi kan inte nog betona vikten av vår fantastiska personal som kämpade sig igenom denna tunga period, och visade en mycket stor lojalitet mot kommunen och inte minst mot sina medmänniskor.

När vi trodde oss se en lindring i pandemin dök andra orosmoln upp i vår omvärld, detta har medfört att vi, och hela samhället, nu står inför ett förändrat ekonomiskt läge. Vi ser hur räntorna och inflationen nu ökar, och många bedömare tror att 2023 blir ett år med såväl höga räntor som hög inflation. Detta påverkar såklart även den kommunala ekonomin och medför att vi har ett tuffare utgångsläge i budgetarbetet än på flera år. Eftersom den ökade inflationen också är mycket svår att beräkna behöver vi också skapa en återhållsam budget som minskar risken för att vi behöver göra snabba och drastiska förändringar om det ekonomiska läget skulle förändras än mer.

Under både 2021 och 2022 så har vi haft möjlighet att göra stora och viktiga satsningar utifrån de goda åren 2020 och 2021. Bland annat kunde vi satsa på vårt så viktiga och angelägna klimatarbete genom att anställa en miljöstrateg, samt att vi kunnat starta ett våldsförebyggande arbete med hela kommunen i fokus. Båda dessa satsningar är sådana som vi är övertygade om att de kommer betala tillbaka sig i längden på olika sätt. Våra förvaltningar har också gjort ett mycket bra arbete där bland annat Socialtjänsten nu effektiviserar sitt arbete inom hemtjänsten och där nu Bildningsnämnden precis har startat samma resa. Vi kan helt enkelt konstatera att de satsningar som gjordes under sista delen av 2021 när det visade sig att ett utrymme fanns, kommer utan tvekan att hjälpa oss under 2022 och till viss del även 2023.

Av årets budget har en liten summa lagts in som reserv hos kommunstyrelsen för att kunna fördela ut senare i höst.

Vi är stolta över de satsningar vi genomfört som bidragit till en ökad byggnation av såväl privatpersoner som byggherrar i vår kommun, och vi ser att den marknadsföring som gjorts av kommunen ger goda resultat. Herrljunga är en kommun där så mycket som över 93 procent av de som bor här tycker att kommunen är en mycket bra plats att leva på, och det ska vi såklart ge till flera. Vi ser att allt fler nu får upp ögonen för vår vackra kommun och att många tittar mot oss i valet av framtida bostadsort. Därför vågar vi satsa på en ökning av innevånarantalet i kommunen, och ser positivt på framtiden

De styrande partierna ser att det finns behov inom verksamheterna, men som tidigare års budgetarbete finns också behov att göra anpassningar utifrån volymförändringar. Mycket av 2023 års budget handlar om att behålla de verksamheter vi har i dag med bibehållen eller förstärkt kvalitet utifrån effektiviseringar och förändrade arbetsätt. Det ekonomiska läget medför emellertid inga större satsningar detta år, utöver de stora investeringar i såväl Altorpsskolan och Hagen som vi redan har beslutat och är på gång.

Vi tror att det är av stor vikt att kommunen satsar på goda exempel och prövar nya grepp, vågar ta sig an nya arbetsätt och jobba för att lyfta fram lyckosamma lösningar. Detta betonades redan i förra årets budgettext men har om möjligt blivit ännu mer aktuell.

Vi vill jobba för en:

En hållbar och inkluderande kommun

En välkomnande och attraktiv kommun

En utvecklande kommun

Gunnar Andersson(M) Emma Blomdahl Wahlberg(C) Christina Glad (KV)

Fredrik Svensson(KD)

